

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Puranen, Matti

Title: Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikka muutoksessa

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Puranen, M. (2016). Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikka muutoksessa. Maanpuolustuskorkeakoulu. Julkaisusarja 3, Työpapereita, 4.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2016052312621>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
SOTATAIDON LAITOS
JULKAISUSARJA 3: TYÖPAPEREITA NRO 4

NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DEPARTMENT OF WARFARE
SERIES 3: WORKING PAPERS NO. 4

KIINAN ULKO- JA SOTILASPOLITIikka MUUTOKSESSA

MATTI PURANEN



MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
HELSINKI 2016

Matti Puranen: *Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikka muutoksessa*

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos

Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 4

National Defence University

Department of Warfare

Series 3: Working Papers No. 4

VASTUUVAPAUSLAUSEKE

Työpaperit ovat luonteeltaan keskustelun avauksia tai alustavia tutkimusraportteja. Työpapereiden avulla kirjoittajat voivat myös raportoida ja analysoida ajankohtaisia tapahtumia. Työpapereiden sähköisellä julkaisemisella Maanpuolustuskorkeakoulu toivoo kirjoittajien saavan rakentavaa palautetta kirjoituksilleen.

Maanpuolustuskorkeakoulu ei vastaa työpapereiden sisällöstä, mielipiteistä, havainnoista tai johtopäätöksistä, vaan vastuu niistä kuuluu yksinomaan niiden kirjoittajille.

Työpaperit tarkastetaan Maanpuolustuskorkeakoulun laitoskohtaisissa julkaisutyöryhmissä, mutta niitä ei arvioida käyttämällä akateemista ”blind peer-review” -prosessia. Lähtökohtaisesti työpaperit kirjoitetaan kuitenkin noudattaen samoja tieteellisen kirjoittamisen sääntöjä ja hyviä tieteen tekemisen käytäntöjä, mutta niiden läpikäymä arviointiprosessi on kevyempi ja nopeampi kuin tieteellisten julkaisuiden.

© Tekijä & Maanpuolustuskorkeakoulu

Uusimmat julkaisut pdf-muodossa: <http://www.doria.fi/handle/10024/73990>

ISSN 2343-0753 (verkkojulkaisu)

Maanpuolustuskorkeakoulu – Sotataidon laitos

National Defence University – Department of Warfare

Matti Puranen¹

Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikka muutoksessa

1. Johdanto

Kiinan on presidentti Xi Jinpingin kaudella (2012–) arveltu ottaneen askeleen kohti rohkeampaa ja aktiivisempaa ulkopoliittista strategiaa. Kiina ei halua esiintyä maailmalla enää kansainvälisen turvallisuuden ”vapaamatkustajana”² ja passiivisena tarkkailijana, vaan on ryhtynyt ajamaan omia päämääriään painokkaammin ja rohkeammin. Samalla Kiinan johdossa koetaan, että ”strategisen tilaisuuden” aikaikkuna (*Period of Strategic Opportunity*) on nyt lännen heikkouden vuoksi auki, ja Kiinan pitää käyttää tilaisuus hyväkseen vahvistaakseen omaa asemaansa ja muovatakseen kansainvälistä järjestelmää itselleen mieluisammaksi. Samaan aikaan maailman suurimmat asevoimat, Kiinan Kansan vapautusarmeija, jatkavat massiivista uudistusohjelmaansa, tavoitteenaan muovata vanhasta asevelvollisuuteen perustuvasta ja maavoimiin painottuneesta massa-armeijasta teknologisesti edistynyt ammattiarmeija, joka kykenee operoimaan laajasti, globaalilla toimintateella.

Tämä työpaperi on pääasiassa toisen käden lähteisiin pohjautuva yleisluontoinen katsaus Kiinan kansantasa-vallan ja sen asevoimien nykytilaan,

sekä myös Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikan viimeisimpiin kehityskulkuihin. Se soveltuu esimerkiksi opetuksen tueksi tai perehdytysmateriaaliksi, jonka kautta kiinnostunut voi lähteä syventymään aiheeseen tarkemmin. Työpaperin voi nähdä tiivistettynä päivityksenä Mika Harju-Seppäsen Maanpuolustuskorkeakoulussa aiemmin vuonna 2006 julkaisemaan ja edelleen suurelta osin käyttökelpoiseen tutkimukseen *Kiinan ulkopoliitiikka, puolustuspolitiikka sekä sotilasstrategia*.³

Työpaperissa käydään aluksi läpi Kiinan valtion ja poliittisen järjestelmän yleispiirteitä Kiinan kommunistisen puolueen hallitsevaa asemaa painottaen. Seuraavaksi tarkastellaan Kansan vapautusarmeijaa ja sen uudistusohjelmaa, sekä muun muassa asevoimien omalaatuista organisaatorakennetta. Lopuksi siirrytään Kiinan ulkopoliittisen ja sotilaallisen strategian pariin ja käsitellään lyhyesti esimerkiksi kiinalaisen aseteknologian nykytilannetta.

2. Kiinan poliittinen järjestelmä

2.1. Kaksi Kiinaa?

Kiinan kansantasavalta (*People's Republic of China*, PRC) on perustettu vuonna 1949 Kiinan kommunistisen puolueen kukistettua Kiinan kansallisperuolueen (*Kuomintang* tai *Guomindang*) Kiinan sisällissodassa. Hävinneen kansallisperuolueen johtama hallitus vetäytyi Taiwanin saarelle, jota se edelleen hallinnoi *Kiinan tasavallan* (*Republic of China*, ROC) nimellä. Kahden rinnakkaisen hallituksen dilemma on pysynyt

¹ FM, YTM Matti Puranen on jatko-opiskelija Jyväskylän yliopistossa ja tutkii kiinalaista maailmanpoliittista ajattelua..

² Yhdysvaltain presidentti Barack Obama kutsui Kiinaa ”vapaamatkustajaksi” (*Free rider*), joka nauttii toisten valtioiden pystyttämistä turvallisuusrakenteista (ks. *The New York Times* 9.8.2014 ”The Obama Interview”)

³ Harju-Seppänen, Mika (2006) *Kiinan ulkopoliitiikka, puolustuspolitiikka sekä sotilasstrategia*

ratkeamattomana sisällissodan ajoista saakka: Kiina pitää Taiwania käytännössä omana niskuroivana provinssinaan, joka liitetään enemmän tai vähemmän rauhanomaisesti osaksi kansantasavaltaa, kun taas Taiwan väittää yhä edustavansa koko Kiinan legitiimiä hallitusta.

Sekä Kiinan että Taiwanin hallitukset ovat niin sanotun ”vuoden 1992 konsensuksen” mukaan hyväksyneet periaatteen, jonka mukaan on olemassa vain yksi ja jakamaton Kiina, mutta osapuolet saavat itse määrittellä mitä se tarkoittaa. Mikäli Taiwan ilmoittaisi luopuvansa tästä ”yhden Kiinan periaatteesta” ja pyrkisi kohti itsenäistä Taiwanin valtiota, tulkittaisiin se Kiinassa erittäin aggressiivisena eleenä ja Kiinan sotilaallinen väliintulo itsenäistymisen estämiseksi olisi lähestulkoon varmaa. Tammikuussa 2016 Taiwanin johtoon nousi itsenäisyyttä ajavan DPP-puolueen (*Democratic Progressive Party*) presidentti, Tsai Ing-wen. On hyvin epätodennäköistä että Tsai todella ryhtyisi ajamaan Taiwanin itsenäisyyttä, mutta DPP:n valtaannousu epäilemättä kiristää Taiwanin ja Kiinan hyvin kehittyneitä suhteita.⁴

2.2. Kiinan poliittinen järjestelmä

Kiinan kansantasavalta on nimellisesti sosialistinen valtio, jonka poliittinen järjestelmä muistuttaa instituutioiltaan länsimaista demokratiaa, mutta jossa vallitsee käytännössä kaksoisrakente valtiollisten instituutioiden ja kommunistisen puolueen instituutioiden välillä. Valtiollisten hallintoelinten rinnalla

⁴ Chen, Emily S. (2016) *A Formula for Beijing-Taipei Coexistence?*

toimii siis jokaisella yhteiskunnan hierarkiatasolla (esim. kylä-, kaupunki- tai provinssitaso) vastaava kommunistisen puolueen elin, joka on aina vaikutusvaltaisempi.⁵

Maantieteellisesti Kiina on jaettu 23 provinssiin⁶, neljään keskushallinnon johtamaan kaupunkiin (Peking, Tianjin, Shanghai, Chongqing), viiteen autonomiseen alueeseen (Sisä-Mongolia, Guangxi, Tiibet, Ningxia, Xinjiang), sekä kahteen ”erityishallintoalueeseen” (Hongkong ja Macao). Suuresta koostaan ja monimuotoisesta rakenteestaan huolimatta Kiinaa ei pidä sekoittaa liittovaltioon. Maa on hyvin keskitetysti johdettu ja sen alueellinen yhtenäisyys on poliittiselle johdolle äärimmäisen tärkeää. Ainoat todellisuudessa autonomiset maakunnat ovat Hongkongin ja Macaon erityishallintoalueet, jotka luovutettiin takaisin Kiinalle Isolta-Britannialta (1997) ja Portugalilta (1999).

Kiinan muodollisesti korkein valtiollinen elin on Kansankongressi (*National People's Congress*), joka vastaa toimintaperiaatteeltaan länsimaista parlamenttia. Koko maata edustava, lähes 3000-jäseninen Kansankongressi valitaan vaaleilla viisivuotiskausille siten, että alempien hierarkiatasojen kongressit (provinssitaso, kaupunkitaso jne.) valitsevat aina ylemmän tason edustajat, ja kansalaiset äänestävät suorilla vaaleilla vain kaikkein alimman tason (kylä tai kaupungin alue) edustajat. Kansankongressi kokoontuu kerran

⁵ Hyvä yleisesitys Kiinan poliittisesta järjestelmästä ks. Saich, Tony (2011) *Governance and Politics of China*.

⁶ Kiina laskee lukuun mukaan myös ”Taiwanin provinssin”. Provinssien määrä on siis *de facto* vain 22.

vuodessa täysistuntoihin, joiden välillä työtä hoitaa kongressin keskuudesta valittu pysyvä komitea (n. 150 jäsentä). Kommunistinen puolue on luonnollisesti Kansankongressin suurin puolue, mutta sen rinnalla vaikuttaa myös kahdeksan ”demokraattista puoluetta”, jotka lähinnä tukevat kommunistista puoluetta päätöksenteossa.⁷

Kansankongressi nimittää muodollisesti sekä presidentin että valtioneuvoston (*State council*) pääministerin. Todellisuudessa sekä Kansankongressia että valtioneuvostoa määräävämpi elin on viiden vuoden välein järjestettävä kommunistisen puolueen puoluekokous, johon osallistuu arviolta 2 200 puolueen jäsentä kaikkialta Kiinasta. Puoluekokous valitsee keskuudestaan puolueen keskuskomitean (370 jäsentä), josta poimitaan puolueen johtava elin, politbyroo (25 jäsentä). Ylimmällä tasolla Kiinan hallituksen rinnalla operoi politbyroon pysyvä komitea, joka on Kiinan *de facto* hallitus.⁸ Seitsenjäsenistä pysyvää komiteaa johtaa kommunistisen puolueen pääsihteeri Xi Jinping, mikä tekee hänestä maan ylimmän johtajan. Xin siviilivirka presidenttinä onkin lähinnä symbolinen ja hänen valtansa perustuu asemaan puolueen ykkösmiehenä. Samalla tavoin Kiinan ”kakkosmiehen”, pääministeri Li Keqiangin valta perustuu Lin arvoasemaan seisovan komitean hierarkiasa toiseksi arvotettuna jäsenenä.

Autoritaarisuudestaan ja näennäisestä monoliittisuudestaan huolimatta Kiinan poliittinen järjestelmä on tosi-

asiassa moniulotteisempi. Kiinan vuosikymmeniä jatkuneen vakaan talouskehityksen onnistumisen kannalta on ollut välttämätöntä, että tarkoin keskusjohdettua järjestelmää on hajautettu ja esimerkiksi alueellisille hallinnoille on annettu huomattavasti autonomiaa useissa sisäpoliittisissa kysymyksissä.⁹ Vaikka seitsenhenkinen politbyroon pysyvä komitea tekeekin viime kädessä tärkeimmät ratkaisut, se joutuu työskentelemään moninaisten intressiryhmien vaatimusten ristipaineissa. Keskuksen määrittelemien suuntaviivojen jälkeenkin alemman tason toimijat, kuten provinssien hallinnot saattavat ottaa vapauksia ja toimia omien intressiensä mukaisesti.¹⁰ Myös alempien tasojen kansankongresseissa tapahtuu jatkuvaa etujen ja ristiriitojen sovittelua paikallistason edustajien ja keskushallinnon välillä.¹¹

Kiinan autoritaarinen järjestelmä on pysynyt suhteellisen vakaana, koska kommunistisella puolueella on ollut kansan näkökulmasta ikään kuin mandaatti hallita niin kauan kuin talouskasvu jatkuu, kiinalaisten elinolosuhteet paranevat ja Kiinan globaali arvovalta voimistuu. Tämä asetelma on pitkälti sanellut Kiinan johdon sisä- ja ulkopoliittisia tavoitteita, joiden mukaan puolue pyrkii lähinnä pragmaattisesti ylläpitämään talouskasvua, mikä puolestaan ylläpitää yhteiskunnallista vakautta ja tukee siten kommunistisen puolueen yksinvaltaista asemaa. Vaka-

⁷ Kiinan vaaleista katso esim. Ying, Sun (2014) *Municipal People's Congress Elections in the PRC: a process of co-option*.

⁸ Saich, Tony (2011) *Governance and Politics of China*.

⁹ Jakobson, Linda (2014) *China's Unpredictable Maritime Security Actors*.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Kamo, Tomoki & Takeuchi, Hiroki (2013) *Representation and Local People's Congresses in China: A Case Study of the Yangzhou Municipal People's Congress*.

us on kuitenkin häilyvää: vaikka Kiinassa ei ole vuoden 1989 Tiananmen-aukion verilöylyn jälkeen tapahtunut massiivisia, valtakunnan laajuisia mielenosoituksia, tapahtuu maassa vuositasolla jopa 100 000 pienempää väkivaltaista protestia tai mellakkaa, joiden määrä on kasvanut vuoden 1994 tasosta ("vain" 9 000 protestia vuodessa) huomattavasti. Protestit eivät ole kuitenkaan varsinaisia demokratiamielenosoituksia eikä niitä ole suunnattu kommunistisen puolueen valta-asemaa kohtaan sinänsä; ne kohdistuvat lähes aina alueellisten puoluesolujen ja suur-yritysten epäoikeudenmukaiseksi koetua toimintaa kohtaan.¹²

2.3. Kommunistinen puolue

Kiinaa hallitseva kommunistinen puolue ei ole monoliittinen ja yhtenäinen organisaatio, vaikka ulospäin saattaisi siltä vaikuttaakin. Puolueessa on yli 87 miljoonaa jäsentä mitä monimuotoisimmista yhteiskunnan kerroksista aina yrittäjiä myöten, eikä kommunistisen ideologian kannattaminen työväenluokkaisuuden suosimisesta puhumattakaan ole ollut enää aikoihin relevanttia puolueen jäsenyyden kannalta. Kommunistinen puolue on myös jakautunut erilaisia poliittisia päämääriä tavoitteleviin leireihin ja sen johtavalla tasolla arvioidaan olevan neljä epävirallista, kilpailevaa ryhmittymää (faktiota):

- *Tuanpai-faktio*, joka on kerääntynyt edellisen presidentin, Hu Jintaon (valtakausi: 2002–2012), sekä Kommunistisen nuorisjärjestön (*Communist Youth League*) jäsenien ympärille.
- *Perillisten faktio* (*Princelings*), joka koostuu legendaaristen, sisällissodan aikaisten kommunistijohtajien jälkeläisistä.
- *Shanghain faktio*, joka koostuu presidentti Jiang Zeminin (valtakausi: 1993–2002) ympärille kerääntyneistä, Shanghaissa vaikuttaneista kaadereista.
- *Tsinghua-faktio*, joka koostuu arvovaltaisesta Tsinghua-yliopistosta valmistuneista kaadereista.

Faktiojaot ovat epävirallisia ja lähinnä suuntaa antavia, sillä henkilökohtaiset suhteet ylittävät monesti ryhmittymien rajat. Faktiot nähdään usein paremminkin välineinä, joiden kautta väistyneet johtajat hallitsevat Kiinan politiikkaa ikään kuin verhojen takaa, ja nyt valtaapitävän 18. seisovan komitean arvioidaan olevan pitkälti Perillisten ja Shanghain faktioiden hallitsema.¹³

Puolueen sisäisestä monimuotoisuudesta huolimatta poliittisen johdon uudistaminen on institutionalisoitunut ja maan korkein johto on vaihtunut sopuisasti pian 30 vuotta. Tämä on tapahtunut kommunistisen puolueen viiden vuoden välein järjestämissä suurissa puoluekokouksissa, joissa eri fak-

¹² Cheung Yin Chan, Victor & al. (2014) *Patterns of Protest in the People's Republic of China: A Provincial Level Analysis*.

¹³ Rosa, Paolo (2014) *Who won? Power and factional balance in China after the 18th Congress of the CCP*.

tioiden ja intressiryhmien edustajat ovat kyenneet neuvottelemaan uuden kollektiivisen johdon muodostamisesta. Neuvotteluprosessi on hyvin salamyhkäinen eikä ulkopuolisilla ole tarkkaa tietoa neuvotteluiden kulusta tai sisällöistä.

Neuvostoliiton tyyllisen ”gerontokratian” vanhusten vallan välttämiseksi Kiinan korkeimmalle johdolle on asetettu kausi- ja ikärajoitukset, joista on myös pidetty kiinni. Puolueen pääsihteerille kausirajaksi on säädetty kaksi viisivuotiskautta, mutta myös muille korkeimmille tehtäville on asetettu yläikärajat, ja esimerkiksi yli 67-vuotias ei voi enää ryhtyä presidentiksi tai edes kohota politbyroon jäseneksi.¹⁴

Kommunistisen puolueen seuraava puoluekokous järjestetään syksyllä 2017, mikä tarkoittaa monen vanhemman puoluekaaderin väistymistä tärkeimmistä tehtävistä. Käytännössä koko politbyroon pysyvän komitean – pois lukien Xi Jinping ja Li Keqiang – uskotaan korvautuvan uusilla jäsenillä ja Xi pääsee aloittamaan toisen viisivuotiskautensa uudistetulla kokoonpanolla. Xin valtakauden aikana aloitettujen, näyttävien korruptionvastaisen kampanjoiden on arvioitu olevan osaltaan myös poliittista puhdistusta, jolla Xi on pohjustanut vuoden 2017 vallanvaihtoa.¹⁵

Xi Jinpingin katsotaan yleisesti keskittäneen valtaa itselleen aiemmin vallinneen ”kollektiivisen johtamistavan” kustannuksella. Loppuvuodesta 2015

lähtien Xi:hin on alettu viittaamaan nimityksellä ”johdon ydin” (*Core of the leadership*), ja useat asiantuntijat pitävät mahdollisena että Xi yrittää jatkaa valtakauttaan yli perinteisen kahden kauden rajan voidakseen paremmin vaikuttaa omien seuraajiensa valintaan.¹⁶

3. Kansan vapautusarmeija

Kiinan asevoimat tunnetaan virallisesti nimellä Kansan vapautusarmeija (*People's Liberation Army*). Ne ovat maailman suurimmat asevoimat, joiden aktiivipalveluksessa on yli kolme vuosikymmentä jatkuneiden supistusten jälkeenkin noin kaksi miljoonaa henkilöä. Kiinan asevoimien budjetti on eri arvioiden mukaan noin 200 miljardia US Dollaria (vertaa Yhdysvallat: 610 miljardia USD, Venäjä: 85 miljardia USD), mikä tekee Kiinasta selkeästi globaalimittakaavan sotilaallisen suurvallan.¹⁷

Kansan vapautusarmeijan historia juontaa Kiinan kansantasavallan perustamista taemmas menneisyyteen. Se perustettiin vuonna 1927 alun perin Puna-armeijan nimellä puolustamaan Kiinan kommunistista puoluetta sisällissodassa, jota käytiin Kiinan kansallispuoluetta vastaan. Puna-armeija muodosti sittemmin erillisen vastarintaliikkeen Kiinan ja Japanin välisessä sodassa 1937–1945. Kun Japani oli vuonna 1945 kukistettu, syttyi sisällissota kansallispuolueen kanssa pian uudelleen ja Puna-armeija vaihtoi nimensä Kansan vapautusarmeijaksi.

¹⁴ Wu, Yu-Shan (2015) *Rejuvenation of the Party-State: The Virtues and Limits of an Age-Based Political System*.

¹⁵ *Bloomberg*, 4.7.2014 ”Xi's Anti-Corruption Campaign Signals Power Play for 2017”.

¹⁶ Lam, Willy (2016) *Will “Core of the Leadership” Xi Jinping Rule for 15 Years Or More?*.

¹⁷ Trends In World Military Expenditure, 2014, *SIPRI Fact Sheet*.

Kansan vapautusarmeija ei ole syn-ty- ja varhaishistoriansa vuoksi tavan-omainen puolustuskoneisto poliittisen johdon alaisuudessa, vaan paremmin-kin hallitsevan kommunistisen puolueen aseellinen siipi. Tämän vuoksi puolueen ja asevoimien suhteet ovat olleet toisinaan hyvinkin symbioottiset, esimerkiksi vielä Mao Zedongin (1893–1976) aikana upseerit saattoivat työskennellä siviiliviroissa univormuihin pukeutuneina. Kansan vapautusarmeijan merkitystä Kiinan politiikassa on 1980-luvulla alkaneista talousuudistuksista lähtien pyritty selkeästi vähentämään, mutta se pysyy yhä tänäkin päivänä lojaalina ensisijaisesti kommunistiselle puolueelle ja pitää keskeisenä tehtävänä puolueen valta-aseman vahvistamista.¹⁸ Tätä kuvaa esimerkiksi Kansan vapautusarmeijaan liittyvien sotilasvala, joka alkaa: ”Olen Kansan vapautusarmeijan jäsen. Lupaan seurata kommunistisen puolueen johdatusta ja palvella kansaa täydestä sydämestäni.”¹⁹

Kommunistisen puolueen ja Kansan vapautusarmeijan väliset edut ovat pitkälti yhteneväiset: asevoimat turvaavat puolueen valta-aseman ja puolue puolestaan armeijan vallitsevat olosuhteet esimerkiksi budjettia kasvattamalla. Kiinan keskiluokkaistuuessa ja kansainvälistyessä asevoimien uskollisuuden varjeleminen on kommunistiselle puolueelle silti yhä tärkeämpää, mikä on näkynyt korruptionvastaisen kamppailun kiristymisenä sekä erilaisina mediaspektaakkeleina, kuten maaliskuussa 2014, jolloin 18 Kansan va-

pautusarmeijan korkeinta kenraalia vannoi näyttävästi ja julkisesti uskollisuuttaan Xi:lle ja kommunistiselle puolueelle.²⁰

3.1. Asevoimien uudistus ja uudet tehtävät

Tällä hetkellä Kansan vapautusarmeija käy läpi massiivista uudistusohjelmaa joka on jatkunut 1980-luvulta lähtien. Modernisaation kantavana ajatuksena on ollut Yhdysvaltain 1990-luvulla lanseeraama käsite *Revolution in Military Affairs* (RMA), jonka periaatteita seuraten myös Kansan vapautusarmeijan modernisoinnin päämääränä ovat teknologisesti edistykselliset, tehokkaat ja ammattimaiset asevoimat, jotka kykenevät operoimaan ”informatisaation” (*informationization*) ympäristössä.²¹

Asevoimien modernisaation voi katsoa tähtäävän kahteen rinnakkaiseen päämäärään. Ensinnäkin Kansan vapautusarmeijaa muovataan valmistautumaan lyhyeen, alueelliseen konfliktiin teknologisesti ja organisatorisesti edistyneempää vastustajaa (Yhdysvallat ja Japani) vastaan. Toisekseen Kansan vapautusarmeija pyrkii samanaikaisesti kehittämään globaalia voimanprojisointikykyä, sekä valvomaan Kiinan laajentuneita intressejä Kiinan lähialueiden ulkopuolella. Jälkimmäistä tavoitetta kuvastaa hyvin Kiinan kasvanut panostus syvänmeren laivastoon lentotukialuksineen, sekä niin sanottuihin ”strategisiin ilmavoimiin”.

²⁰ *South China Morning Post* 3.4.2014 “PLA generals take rare step of swearing loyalty to President Xi Jinping”.

²¹ Tiezzi, Shannon (2015) *The Real Reason China Is Cutting 300,000 Troops*.

¹⁸ You, Ji (2015) *China's Military Transformation*, 27–29.

¹⁹ *Zhongguo Renmin Jiefangjun Neinvu Tiaoling*.

Kiina harjoittelee globaalia voimanprojisointia esimerkiksi osallistumalla aktiivisesti kansainväliseen kriisinhallintaan; tällä hetkellä kiinalaisia rauhanturvaajia on maailmalla eri tehtävissä yli 3 000 henkilöä.²² Kenties näyttävimmät operaatiot ovat olleet merirosvojen vastaiset operaatiot Somaliassa lähitöillä, sekä keväällä 2015 aloitettu Etelä-Sudanin rauhanturvaoperaatio, johon Kiina on lähettänyt 700 henkilön vahvuisen sotilasrauhanturvaajapataljoonan. Syksyllä 2015 presidentti Xi ilmoitti Kiinan perustavan lisäksi erillisen 8 000 rauhanturvaajan reservin, joka on tarvittaessa hyvin nopeasti lähetettävissä kaikkialle maailman kriisipesäkkeisiin.²³

Molemmat tavoitteet – Yhdysvaltain alueellisen hegemonian haastaminen ja globaalien voimaprojisoitukykyyn kehittäminen – ovat itsessään huomattavia, ja monet tutkijat ovat aiheellisesti kyseenalaistaneet Kiinan mahdollisuudet kehittää niitä samanaikaisesti.²⁴ Kiinan asevoimien menot ovat kasvaneet tasaisesti noin 10 % vuosivauhdilla, mutta kehitys on kulkenut käsi kädessä Kiinan talouskasvun kanssa. Kiinan talouskasvu hidastui selkeästi vuonna 2015, mikä näkyi välittömästi myös Kiinan puolustusmenoissa: vuonna 2016 puolustusmenoja ilmoitettiin kasvatettavan ”vain” 7-8 %.²⁵ Onkin toistaiseksi avoin kysymys millaisena modernisaatio-ohjelma jatkuu talous-

kasvun hidastuessa ja budjettien rajoituksissa.

3.2. Kansan vapautusarmeijan organisaatio muutoksen tilassa

Koska Kansan vapautusarmeija ei ole tavanomainen puolustuskoneisto, joka operoi siviilihallituksen määräysvallassa, on sen johtaminenkin toteutettu erikoislaatuisella tavalla. Asevoimien ylin elin on Kiinan kommunistisen puolueen keskussotilaskomissio (*Central Military Commission of the Communist Party of China*)²⁶ jota johtaa kommunistisen puolueen pääsihteeri Xi Jinping. Keskussotilaskomissio toimii Kansan vapautusarmeijan pääesikuntana, mutta myös vahvana linkkinä puolueen ja asevoimien ylimpien upseerien välillä. 11-jäseninen komissio koostuu puheenjohtajaansa lukuun ottamatta kenraalitason upseereista. Komissio noudattaa puolueen asettamia strategisia suuntaviivoja, mutta sen annetaan päättää varsin autonomisesti Kansan vapautusarmeijan sisäisistä asioista.²⁷

Koska ylimmät päätökset tehdään kommunistisen puolueen johtamissa elimissä, Kiinan varsinaisella siviilihallituksella ei ole suoraa yhteyttä Kansan vapautusarmeijaan. Kiinan puolustusministeriö onkin hierarkiassa selkeästi keskussotilaskomitean alapuolella, hoitaen lähinnä juoksevia asioita ja esimerkiksi asevoimien kansainvälisiä yhteyksiä. Ministeriön suhteellisen hei-

²² United Nations Peacekeeping: Troop and police contributors.

²³ *New York Times* 28.9.2015, ”China Surprises U.N. With \$100 Million and Thousands of Troops for Peacekeeping”.

²⁴ Huxley, Tim & Schreer, Benjamin (2015) *Standing up to China*, 132–133.

²⁵ *Xinhua*, 4.3.2016, ”China to raise 2016 defense budget by 7-8 pct: spokesperson”.

²⁶ Olemassa on myös Kiinan hallituksen keskussotilaskomissio, mutta koska sen jäsenet ovat identtiset puolueen komission kanssa, puhutaan yleisesti vain keskussotilaskomissiosta.

²⁷ You, Ji (2015) *China's Military Transformation*, 41–42.

kosta vaikutusvallasta huolimatta Kiinan puolustusministeri (tällä hetkellä Chang Wanquan) on kuitenkin aina keskussotilaskomitean korkea-arvoinen jäsen ja sitä kautta hyvin arvovaltainen toimija Kiinan puolustuspolitiikassa.

Kansan vapautusarmeijan organisatorinen uudistaminen siirtyi uuteen vaiheeseen vuoden 2015 loppupuolella, jolloin sekä keskussotilaskomitean että Kiinan sotilasalueiden rakenteet uudistettiin perinpohjaisesti. Uudistukset ovat vielä (huhtikuu 2016) hyvin alkuvaiheissaan, eikä niiden tarkoista yksityiskohdista olla selvillä. Tavoitteena vaikuttaa kuitenkin olevan puolustushaarojen roolien tasapainottaminen maavoimien asemaa heikentämällä, sekä yhteisoperaatiokyvyn kehittäminen.

Keskussotilaskomitea on vuodesta 2016 alkaen jaettu viiteen osastoon (*Department*), kolmeen komissioon (*Commission*) sekä seitsemään toimistoon (*Office*).²⁸ Maavoimat, joka nautti aiemmin erityisasemasta komitean hierarkiassa ”alennettiin” uudessa järjestyksessä tavalliseksi puolustushaaraksi muiden puolustushaarojen rinnalle. Sen sijaan Strategiset ohjusjoukot (*PLA Rocket Forces*) ja kokonaan uusi puolustushaara, Strategiset tukijoukot (*PLA Strategic Support Forces*), kohotettiin omiksi puolustushaaroikseen maa-, meri- ja ilmavoimien rinnalle. Samassa yhteydessä Kiina jaettiin viiteen ”taistelualueeseen” (*Theater*

Command) aiemman seitsemän ”sotilasalueen” sijaan.²⁹

Uudistuksilla pyritään vaikuttamaan Kansan vapautusarmeijan organisatoriseen rakenteeseen, joka on edelleen hyvin jäykkä, hierarkkinen ja keskusjohdettu. Suomalaisesta näkökulmasta mielenkiintoisesti esimerkiksi liikkuvuus asevoimien sisällä on varsin rajattua: upseeristoa ei perinteisesti kierrätetä eri tehtävissä, ja siten useimmat sotilaat saattavat viettää koko uransa samassa joukko-osastossa ja samalla maantieteellisellä alueella. Vasta armeijakuntatason upseerit alkavat liikkua järjestelmän sisällä laajemmin.³⁰

Organisaation luonteeseen vaikuttaa keskeisesti myös kommunistisen puolueen vahva läsnäolo. Samaa tapaan kuin Kiinan valtiollisissakin elimissä, myös Kansan vapautusarmeijan yksiköissä on voimassa puolueen ja armeijan välinen kaksoisrakenne ja käytännössä komppaniassa ja sitä suuremmissa yksiköissä ”poliittinen komissaari” – joka on itsekin ammattiupseeri – johtaa yksikköä yhdessä komentavan upseerin kanssa. Molemmat kuuluvat myös yksikön puoluekomiteaan, joka tekee viime kädessä kollektiivisesti tärkeimmät päätökset esimerkiksi harjoituksiin ja operaatioihin sekä henkilöstöön ja talouteen liittyen. Todellisessa konfliktitilanteessa komentava upseeri saa tehdä kriittisiä päätöksiä ilman puoluekomitean siunausta, mutta on sille aina vastuullinen.³¹

²⁸ Aiemmin vain neljä osastoa (henkilöstö-, poliittinen-, logistinen-, sekä aseistusosasto), jotka on nyt hajautettu 15 yksiköksi.

²⁹ Allen, K & Blasko, D & Corbett, J (2016) *The PLA's New Organizational Structure: What is Known, Unknown and Speculation (Part 1)*.

³⁰ Cliff, Roger (2015) *China's Military Power: Assessing Current and Future Capabilities*, 43–59.

³¹ Kaufman, A & Mackenzie, P (2009) *Field Guide: The Culture of the People's Liberation Army*, 24–25.

Kansan vapautusarmeija on edelleen periaatteessa asevelvollisuusarmeija. Lain mukaan jokainen 18–22-vuotias mies on velvollinen astumaan varusmiespalvelukseen, joka kestää kaksi vuotta.³² Käytännössä asevoimat tarvitsee asevelvollisia joka vuosi kuitenkin vain joitakin satojatuhausia, jotka saadaan maan valtavan väkiluvun vuoksi helposti vapaaehtoisista. Kaksi vuotta kestäneen palveluksen jälkeen asevelvolliset voivat jäädä töihin aliupseeristoon (NCO, *Non-commissioned officer*) tai hakeutua koulutettavaksi upseeriksi, mikä edellyttää neljän vuoden tutkintoa sotilasakateмиassa.³³

Vanhasta periaatteesta, jonka mukaan noin puolet asevelvollisista tulisi värvätä maaseudulta, on luovuttu, ja nykyään Kansan vapautusarmeijan koulutustaso kohoaa vauhdikkaasti. Asevelvollisuusjärjestelmän ohella henkilökuntaa, kuten eri alojen erityisosaajia, värvätään lisääntyvissä määrin myös suoraan siviileistä, esimerkiksi yliopistoista.³⁴ Asevoimat ovatkin hitaasti muuttumassa kouluttamattomien talonpoikien dominoimasta asevelvollisuusarmeijasta ammattimaisiksi ja korkeasti koulutetuiksi asevoimiksi, millä on väistämättä monenkirjavia vaikutuksia myös armeijan perinteiselle asemalle kommunistisen puolueen puolustajana. On esimerkiksi spekuloi-

tu, että vuoden 1989 Tiananmen-aukion kaltainen verilöyly ei onnistuisi enää tänä päivänä, koska nykyaikaista koulutettua kaupunkilaisotilasta ei olisi mahdollista taivutella kääntämään asettaan protestoivia kansalaisia päin.³⁵

Seuraavassa osiossa tarkastellaan lähemmin Kansan vapautusarmeijan puolustushaaroja sekä niiden modernisaation viimeisimpiä vaihteita.

3.3. Maavoimat (*PLA Ground Force*)

Historiallisen taustansa vuoksi Kansan vapautusarmeijan maavoimat muodostavat Kiinan asevoimien suurimman ja edelleen arvovaltaisimman puolustushaaran (aktiivipalveluksessa 850 000; reservissä 510 000 henkilöä).³⁶ Arvovaltaa kuvaa hyvin se, että muiden puolustushaarojen komentajat nostettiin virallisesti keskusotilaskomission jäseniksi vasta vuonna 2004.³⁷ Kiinan asevoimien nimi on myös edelleen ”armeija” ja muitakin puolustushaaroja kutsutaan samaan tapaan: esimerkiksi Kiinan merivoimat on virallisesti ”Kansan vapautusarmeijan merivoimat”. Maavoimien rinnalla toimii puolisotilaallinen Kansan aseistettu poliisi (*People’s Armed Police*), joka koostuu rajavartiolaitoksesta (260 000 miestä), sekä sisäisen turvallisuuden joukoista (400 000 miestä).³⁸

Perinteisesti arvovaltaisimpien ja strategisesti keskeisimpien maavoimien asema on ollut jo pidemmän aikaa muutoksen tilassa Kiinan suurstrategi-

³² Cliff, Roger (2015) *China’s Military Power: Assessing Current and Future Capabilities*, 106–107 (Noin kymmenen miljoonaa kiinalaista miestä tulee vuosittain kutsuntaikään. Naiset saavat halutesaan suorittaa varusmiespalveluksen vapaaehtoisesti)

³³ Kaufman, A & Mackenzie, P (2009) *Field Guide: The Culture of the People’s Liberation Army*, 6–7.

³⁴ Cliff, Roger (2015) *China’s Military Power: Assessing Current and Future Capabilities*, 111–119.

³⁵ You, Ji (2015) *China’s Military Transformation*, 31–34.

³⁶ *Jane’s IHS, World Armies: China*.

³⁷ Chase, M.S. & Garafola F.L. (2015) *China’s Search for a “Strategic Air Force”*.

³⁸ *Jane’s IHS, World Armies: China*.

sen painopisteen siirtyessä kohti merta ja globaalia voimanprojisointia. Xi Jinpingin syyskuussa 2015 ilmoittamat 300 000 henkilön leikkaukset Kiinan asevoimissa tulevatkin koskemaan erityisesti maavoimia.³⁹ Koska Kiina ei enää varaudu massamaiseen maahyökkäykseen Neuvostoliitosta (Venäjältä), maavoimien päätehtävänä on käytännössä valmistautua konfliktiin Korean niemimaalla sekä pyrkiä estämään Taiwanin mahdolliset itsenäistymispyrkimykset, mitä kuvaa se, että maavoimien 18 armeijakunnasta 10 on sijoitettu Taiwaninsalmen läheisyyteen.⁴⁰ Näiden päätehtävien ohella Intian raja sitoo jossain määrin maavoimia vuoden 1962 Intian vastaisesta sodasta asti jatkuneen rajakiistan vuoksi.

Keskeisestä asemastaan ja Kansan vapautusarmeijan nopeasti edenneestä modernisointiohjelmasta huolimatta maavoimien kalusto on yhä pitkälti vanhentunutta. Esimerkiksi valtaosa panssarivaunuista koostuu Neuvostoliiton T-54-sarjaan perustuvista ja niistä modernisoiduista vaunuista. Panssarien moderneinta osaa edustaa Kiinan itse kehittämä Tyyppi 98/99, joita on maavoimien arviolta 5 500 vaunun kokonaismäärästä noin 600, mutta joiden osuus kasvaa nopeasti.⁴¹ Tyyppi 98/99 on usein rinnastettu Yhdysvaltain M1A2-vaunuun, joskin sen suorituskyvystä ei ole tarkkaa tietoa, sillä vaunua ei ole koskaan käytetty todellisessa konfliktissa.

³⁹ Tiezzi, Shannon (2015) *The Real Reason China Is Cutting 300,000 Troops*.

⁴⁰ *United States Department of Defense Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2015*, 78.

⁴¹ *Jane's IHS, World Armies: China*.

Maavoimia tukee ilmaosasto, joka on kuitenkin varsin vaatimaton verrattuna Yhdysvaltojen vastaavaan osastoon. Sillä on käytössään kuljetuskoneita ja kuljetushelikoptereita, sekä noin 200 taisteluhelikopteria, joista valtaosa on Kiinan itse kehittämiä, varsin moderneja Z-10-koptereita, sekä Eurocopterin AS365-malliin perustuvia Z-9-koptereita.⁴²

Valtavaan kokoonsa nähden maavoimilla on yllättävän vähän miehistönkuljetusvaunuja (n. 5 600), joista vain noin 1 500 on rynnäkköpanssarivaunuja. Rynnäkkövaunuista edistyneimmänä pidetään syksyn 2015 sotilasparaatissa esiintynyttä, vedessäkin kulkevaa ZBD-04-vaunua.⁴³ Yleisesti voitaneenkin todeta maavoimien olevan edelleen suhteellisen heikosti liikkuva ja motorisoitu puolustushaara.

3.4. Ilmavoimat (*PLA Air Force*)

Kansan vapautusarmeijan ilmavoimat ovat Aasian suurimmat (aktiivipalveluksessa 325 000 henkilöä). Yhdysvaltain puolustusministeriön uusimman, vuosittain laatiman arvion mukaan Kiinan ilmavoimat kurovat nopealla vauhdilla kiinni lännen kehittyneiden ilmavoimien suorituskykyjä ja että niistä muotoutuu merkittävät ”neljännen sukupolven” ilmavoimat viimeistään muutaman vuoden kuluessa.⁴⁴

⁴² Cliff, Roger (2015) *China's Military Power: Assessing Current and Future Capabilities*, 74–75.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ *United States Department of Defense Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2015*, 11 (Ajatushautomo RAND on laatinut varsin mielenkiintoisen arvion kuvitellusta konfliktista, jossa Kiina iskee Taiwaniin täydellä voimalla. Arvion mukaan Yhdysvallat olisi tarvinnut vuonna 1996 tällaisessa konfliktissa vain kaksi lennostoa saavuttaakseen

Kiinan ilmavoimia pidettiin pitkään syystäkin heikkona ja takapajuisena organisaationa, joka keskittyi puolustamaan Kiinan ilmatilaa ja tarvittaessa lähinnä tukemaan maavoimia. Kiinan globaalien aseman vahvistuessa myös ilmavoimia on pyritty 1990-luvulta lähtien kehittämään ”strategiseksi ilma-voimiksi”, joiden tehtäväkenttä on aiempaa huomattavasti laajempi. Ilmavoimat valmistautuvat nyt yhä enemmän hyökkäyksellisiin operaatioihin ja strategisen pelotteen muodostamiseen, sekä valvomaan kiinalaisten intressejä globaalisti ja avaruudessa.⁴⁵

Kiinan ilmavoimilla on käytössään yhteensä noin 2 800 lentokonetta, joista 2 100 on varsinaisia taistelukoneita. Myös ilmavoimien kalusto on pääsääntöisesti varsin vanhentunutta ja sen kokonaismäärästä Yhdysvaltain puolustusministeriö luokittelee moderneiksi noin 600 konetta.⁴⁶ Modernimassa hävittäjäkalustossaankin Kiina joutuu edelleen pitkälti luottamaan Venäjältä hankittuihin koneisiin, kuten SU-27-hävittäjiin, sekä niiden Kiinassa tuotettuihin variantteihin, jotka tunnetaan nimellä J-11A. Ilmavoimilla on lisäksi käytössä noin 70 venäläistä SU-30-konetta, ja marraskuussa 2015 solmitun

täydellisen ilmaherruuden heti konfliktin alkaessa. Vuonna 2017 RAND arvioi Yhdysvaltain tarvitsevan jo 29 lentuetta. Arvion mukaan Yhdysvallat saavuttaisi edelleen lopulta ilmaherruuden, mutta ei enää konfliktin ensi hetkinä, mikä tarjoaisi Kiinalle kriittisesti lisää aikaa esimerkiksi maihinnousua varten. RAND:in varsin uskottava arvio kuvaa hyvin Kiinan ilmavoimien kyvykkyyden nopeaa kehitystä. Ks. *RAND Research Brief: U.S. and Chinese Air Superiority Capabilities An Assessment of Relative Advantage, 1996–2017*.

⁴⁵ Chase, M.S. & Garafola F.L. (2015) *China's Search for a "Strategic Air Force"*.

⁴⁶ *United States Department of Defense Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2015*, 11.

kaupan myötä Kiina saa ostaa 24 kappaletta Venäjän kehittyneimpiin koneisiin lukeutuvaa SU-35 ”Flanker”-koneita.⁴⁷

Kiina pyrkii samaan aikaan teknologisesta Venäjä-riippuvuudestaan eroon, ja kehitystyö kotimaisten hävittäjien valmistamiseksi etenee vauhdikkaasti. Kiina on esimerkiksi suunnitellut SU-27:stä ”kiinalaistetun” version J-11B, jota voidaan huoltaa itsenäisesti, mutta samaan aikaan kehitteillä on myös täysin kiinalaisin voimin tuotetut koneet J-10, sekä hävittäjäpommittaja JH-7. Kiina kehittää kunnianhimoisesti myös omia, Yhdysvaltain F-35-ohjelmaan rinnastettuja ”viidennen sukupolven” häivehävittäjiään. Häivehävittäjäprojektit J-20 ja J-31 ovat vielä prototyyppivaiheessa, mutta tulevat operatiiviseen käyttöön – ja maailmanmarkkinoille – mahdollisesti jo kahden vuoden kuluessa.⁴⁸

Nopeasta kehityksestä huolimatta Kiinalla on vielä monessakin mielessä matkaa todellisiin ”strategisiin ilma-voimiin”. Globaalien voimanprojisoinnin kannalta Kiinan ilmavoimilta puuttuu toistaiseksi ensinnäkin riittävä kuljetuskapasiteetti. Tähän asti ilmavoimat on käyttänyt venäläisiä Il-76-koneita esimerkiksi Kiinan kansalaisten evakuoimiseen, mutta näitä on *Jane'sin* mukaan vain 18. Tilannetta parantaakseen ilmavoimat on kehittänyt Il-76:den ominaisuuksia vastaavaa Xi'an Y-20-kuljetuskonetta, jonka arvioi-

⁴⁷ Majumdar, Dave (2015) *Confirmed: Russia Just Sold 24 Lethal Su-35 Fighters to China*.

⁴⁸ *Jane's IHS, China – Air Force*.

daan tulevan operatiiviseen käyttöön vuonna 2016.⁴⁹

Kuljetuskoneiden rinnalla Kiina tavoittelee strategisten ilmavoimien ideaalinsa myötä myös pitkän matkan pommikoneita. Toistaiseksi edistynein kone, ”Kiinan B-52:deksi” luonnehdittu H-6K, on Tupolevin TU-16-mallista päivitetty pommikone, joka kykenee toimimaan hyvin laajalla toimintasäteellä.⁵⁰ Koneen suorituskyky herätti huomiota joulukuussa 2015, kun H-6K-koneet kävivät kääntymässä läntisellä Tyynellä valtamerellä, Yhdysvaltain Guamin tukikohdan lähistöllä.⁵¹

Kiinan ilmavoimat kehittää lisäksi myös miehittämättömiä lennokkeja, joista tunnetuimmat, *Xianglong* ja *Yilong*, muistuttavat Yhdysvaltojen käyttämiä *Predator*- ja *Reaper*-lennokkeja.⁵² Lennokkien ensisijainen käyttötarkoitus lienee tarkkailuoperaatioissa Kiinan kiistanalaisilla merialueilla, mutta kiinalaiset lennokit ovat ilmeisen käyttökelpoisia myös sotilaallisiin iskuihin maan ulkopuolella: myöhemmin paljastuneiden tietojen mukaan Kiina suunnitteli lennokki-iskua Myanmariin vuonna 2011, kun myanmarilainen huumeparoni oli tapattanut 13 Kiinan kansalaista epämääräisissä olosuhteissa.⁵³

⁴⁹ Chase, M.S. & Garafola F.L. (2015) *China's Search for a "Strategic Air Force"*.

⁵⁰ Axe, David (2015) *The H-6K Is China's B-52: Beijing's new bomber flies farther, carries more than older models—but there's a catch.*

⁵¹ Cheng, Dean (2015) *China's Bomber Flight into the Central Pacific: Wake-Up Call for the United States.*

⁵² Chase, Michael & et al. (2015) *Emerging Trends in China's Development of Unmanned Systems.*

⁵³ *New York Times* 20.2.2013, ”Chinese Plan to Kill Drug Lord With Drone Highlights Military Advances”.

3.5. Merivoimat (*PLA Navy*)

Kansan vapautusarmeijan merivoimat (aktiivipalveluksessa 235 000 henkilöä⁵⁴) on jaettu kolmeen laivastoon (pohjoinen-, itäinen- ja eteläinen laivasto). Merivoimien rinnalla Kiinan alueellista koskemattomuutta valvoo Kiinan rannikkovartiosto (*China Coast Guard*), joka perustettiin vuonna 2013 yhdistämällä useampia eri meriorganisaatiota yhden organisaation alle. Rannikkovartiostolla, joka on pääsääntöisesti ”etulinjassa” Kiinan kiistanalaisilla merialueilla, on käytössään n. 326 partioalusta.⁵⁵

Merivoimien tärkeimpänä tehtävänä on suojata Kiinan merialueiden koskemattomuutta ja – kuten kaikilla muillakin puolustushaaroilla – varautua konfliktiin Taiwaninsalmella. Merivoimat on ollut muutoksen tilassa jo pidemmän aikaa, ja sen toimintakenttä on kehittymässä huomattavasti lähimerien puolustusta laajemmaksi. Keväällä 2015 ilmestyneessä virallisessa strategia-asiakirjassa (*Chinese Military Strategy*) perinteisen rannikkopuolustuksen rinnalle kohotettiin ”syvänmeren puolustus” ja samaan aikaan Xi Jinping on julistanut Kiinan tavoitteeksi kehittyttävä ”todelliseksi merivalaksi”.⁵⁶

Meristrategian muutos rannikkopuolustuksen painottamisesta kohti *mahanilaista* merivalta-ajattelua heijastelee Kiinan muuttuneita realiteetteja. Kiinasta on tullut suhteellisen lyhyessä ajassa maailmankaupan suurin tekijä ja siten merikuljetukset (erityisesti esi-

⁵⁴ *Janes IHS, World Navies: China.*

⁵⁵ *The Military Balance 2016.*

⁵⁶ Yoon, Sukjoon (2015) *Implications of Xi Jinping's "True Maritime Power"*.

merkiksi energian tuonti) ovat muodostuneet Kiinalle kriittisiksi. Oleellimpien merireittien ja kuristuspisteiden – kuten Malakkan salmen – pitäminen turvallisina on nousemassa merivoimien toiminnan keskiöön.

Merivoimat on ryhtynyt viime vuosina orientoitumaan tämänkaltaisiin tehtäviin osallistumalla monenlaisiin kansainvälisiin operaatioihin kaukana Kiinan rajojen ulkopuolella. Tällaisia ovat olleet etenkin merirosvojen vastaiset kansainväliset operaatiot Adenin lahdella, sekä yhteiset harjoitukset muun muassa Venäjän kanssa. Loppuvuodesta 2015 Kiina ilmoitti lisäksi perustavansa ensimmäisen sotilastukikohtansa Djiboutiin.⁵⁷

Merivoimien pinta-aluksien kova ydin koostuu 60 hävittäjästä, joiden uusinta teknologiaa edustavat Luyang-I, II- ja III-luokan, sekä Luzhou-luokan hävittäjät. Näiden lisäksi käytössä on 55 fregattia, joista 24 kappaletta 2000-luvun puolella käyttöön otettua Jiangkai-I ja II-luokan alusta. Pienempiä aluksia on lisäksi 25 korvetia ja 129 nopeaa pinta-alusta.⁵⁸

Pinnan alla operoi 60 hyökkäys/partiointi-sukellusvenettä, joista edistyneisin on vuonna 2006 käyttöön tullut, ydinkäyttöinen Shang-luokka. Valtaosa sukellusveneistä on diesel-käyttöisiä, ja venäläisen teknologian vahva vaikutus näkyy myös siten, että Kiinalla on edelleen käytössä 12 venäläistä Kilo-luokan sukellusvenettä.⁵⁹

Merkittävin uudistus merivoimien sukellusvenekalustossa on uusien stra-

tegisten sukellusveneidän Jin-luokka, jonka aluksia on operatiivisessa käytössä neljä ja toiset neljä rakenteilla. Jin-luokan alukset kykenevät kuljettamaan 12 kappaletta JL-2-ohjusta, joiden kantama on yli 7 000 kilometriä. Mikäli Jin-luokan sukellusveneet ryhtyisivät kantamaan mukanaan ydinkärjien varustettuja ohjuksia, muodostaisivat ne Yhdysvaltain kannalta varsin uskottavan ydinpelotteen.⁶⁰

Monet kalustohankinnat kuvaavat Kiinan merivoimien laajentunutta ja globaalia tehtäväkenttää. Hankinnoista huomattavin on Kiinan lentotukialusohjelma, jonka ensimmäinen alus *Liaoning* astui palvelukseen syksyllä 2012. *Liaoning* on Ukrainasta hankitusta neuvostoliittolaisesta rungosta (*Varyag*) kunnostettu lentotukialus, jota käytetään toistaiseksi ainoastaan harjoitteluun.⁶¹ Lentotukialusohjelma kuitenkin jatkuu, ja toinen, Kiinan itse suunnittelema ja lentotukialus on jo valmis teilla Dalianin telakalla.⁶²

Sekä *Liaoning* että ilmeisesti myös sen seuraaja ovat dieselkäyttöisiä aluksia, mikä rajoittaa niiden toimintasädeä huomattavasti. Toisin kuin Yhdysvaltojen katapulttitekniologialla (CATOBAR, *Catapult assisted take-off but arrested recovery*), Kiinan lentotukialusten käyttämällä ”hyppymäki”-tekniologialla (STOBAR, *Short take-off but arrested recovery*) kyetään lähettämään vain kevyemmin aseistettuja hävittäjiä. Kiina valmistautuu käyttämään

⁵⁷ Tiezzi, Shannon (2016) *China Has 'Reached Consensus' With Djibouti on Military Base*.

⁵⁸ Jane's IHS, *World Navies: China*.

⁵⁹ Jane's IHS, *World Navies: China*.

⁶⁰ Kristensen, H & Norris, R (2015) *Chinese Nuclear Forces 2015*, 81.

⁶¹ Scobell, A & McMahon, M & Cooper, C (2015) *China's Aircraft Carrier Program: Drivers, Developers, Implications*.

⁶² *Xinhua*, 4.1.2016, "2nd aircraft carrier to have military focus".

tähän tarkoitukseen itse kehittämiään J-15-hävittäjiä, mutta myöhemmin mahdollisesti myös omaa ”viidennen sukupolven” J-31-häivehävittäjäänsä.⁶³

Lentotukialusten ohella merivoimien voimanprojisointikykyä vahvistetaan panostamalla logistiseen huoltojärjestelmään: Kiinan varsinaisia sotaluoksia huoltavien tukialusten määrä on kohonnut nopeassa ajassa jo kahdeksaan alukseen ja lisäksi kehitteillä on uusi, tyyppin 901 huoltoalus, jonka uppouma olisi jopa 45 000 tonnia.⁶⁴

3.6. Ohjusjoukot (*PLA Rocket Forces*)

Kiinan strategiset ohjusjoukot – aiemmin Kansan vapautusarmeijan ”toinen tykistö” (*PLA Second Artillery*) – kohotettiin tammikuussa 2016 muiden puolustushaarojen rinnalle omaksi puolustushaarakseen. Ohjusjoukot hallinnoivat sekä Kiinan ydinaseita että kaikkia konventionaalisiin räjähtein varustettuja ohjuksia.

Kiina on alkuperäisistä viidestä ydinasevallasta (muut ovat Yhdysvallat, Venäjä, Ranska, Iso-Britannia) ainoa, joka kasvattaa edelleen ydinasearsenaalinsa kokoa. Kiinan ydinaseiden tarkka määrä ei ole tiedossa, mutta aseita arvioidaan olevan eri muodoissaan ainakin 260 kappaletta. Määrän ei uskota kuitenkaan kasvavan radikaalisti, sillä doktriininsa mukaan Kiina tavoittelee ydinaseillaan ainoastaan niin sanottua ”rajoitettua pelotetta” (*limited deterrence*), mikä tarkoittaa riittävää pelotetta vihollisen ydiniskun ehkäisemiseksi,

ei vihollisen koko kyvykkyyden vastaamista. Ydinasedoktriiniin on aina kuulunut myös niin sanottu ”no first use” -periaate, jonka mukaan Kiina ei koskaan käytä ydinaseitaan ensin, mutta tekee varmasti vastaiskun.⁶⁵

Kiina kehittää nopeasti ohjusjoukkojaan sekä teknologisesti että määrällisesti. Valtaosa koko ohjusarsenaalista (vähintään 1 000 ohjusta) on lyhyen ja keskimatkan ohjuksia. Varsinaisia pitkän kantaman ohjuksia on noin 60, joista esimerkiksi koko Yhdysvaltain alueen voisi saavuttaa noin 45 kappaletta. Mannertenvälisistä ohjuksista edistynein on silloista laukaistava DF-5A (*Dongfeng*, suom. Itätuuli), jonka kantama on yli 13 000 kilometriä ja johon voidaan liittää MIRV-kärki (*Multiple independently targetable reentry vehicle*).⁶⁶

Lyhyen ja keskimatkan ohjuksista paljon huomiota ovat herättäneet laivoja vastaan suunnatut (ASBM, *Anti-Ship ballistic missile*) ohjukset DF-21D ja DF-26, joista ensimmäistä on tituleerattu usein ”lentotukialuksen tappajaksi”. Ohjusten, joiden toimintakyvystä ei ole vielä täyttä varmuutta, on arveltu voivan jopa estää Yhdysvaltojen lentotukialusiskuryhmien toiminnan Kiinan lähialueilla.⁶⁷

3.7. Strategiset tukijoukot (*PLA Strategic Support Force*)

Strategiset tukijoukot on tammikuussa 2016 perustettu puolustushaara, josta tiedetään toistaiseksi (huhtikuu 2016)

⁶³ Scobell, A & McMahon, M & Cooper, C (2015) *China's Aircraft Carrier Program: Drivers, Developers, Implications*.

⁶⁴ *Stratfor Global Intelligence* (2015) “Supply Ships Critical to Chinese Maritime Ambitions”.

⁶⁵ China's Military Strategy, 2015.

⁶⁶ Kristensen, H & Norris, R (2015) *Chinese Nuclear Forces 2015*, 81.

⁶⁷ *Jane's IHS, Raining down: Assessing the emergent ASBM threat*.

hyvin vähän. Se on ilmeisesti kuitenkin kyber-, avaruus- ja elektronisen sodankäyntiin erikoistunut puolustushaara, joka palvelee toiminnallaan koko Kansan vapautusarmeijaa. Strategisten tukijoukkojen komentajan, Gao Jinin mukaan joukot tulevat kohottamaan asevoimien ylle ”informaation sateenvarjon”, integroimaan puolustushaarojen välisiä järjestelmiä sekä tarjoamaan luotettavaa informaatiota strategiseen päätöksentekoon.⁶⁸

John Costellon arvion mukaan Strategisten tukijoukkojen työnjako tulee olemaan jotakuinkin seuraavanlainen: kyberjoukot valmistautuvat kyberhyökkäyksiin ja vakoiluun, sekä Kiinan omien tietojärjestelmien puolustamiseen. Avaruusjoukot sen sijaan hallinnoivat Kiinan tiedustelu- ja paikannussatelliitteja, kuten Kiinan kehittämää *Beidou*-satelliittijärjestelmää, joka on kiinalainen vastine Yhdysvaltain GPS:lle ja Venäjän GLONASS-järjestelmälle. Elektronisen sodankäynnin joukot keskittyvät häiritsemään vastustajan kommunikaatioyhteyksiä ja tutka-kuvaa.⁶⁹

Strategiset tukijoukot on tiedusteluun ja elektroniseen sodankäyntiin erikoistunut puolustushaara, ja sellaisena luonnollinen osa Kiinan sotilasstrategiaa, joka valmistautuu konfliktiin nimenomaan ”informatisaation” (*informatization*) ympäristössä. Joukkojen rakenteesta ja toiminnoista tiedetään varmasti enemmän myöhemmin.

⁶⁸Costello, John (2016) *The Strategic Support Force: China's Information Warfare Service*.

⁶⁹Costello, John (2016) *China Finally Centralizes Its Space, Cyber, Information Forces*.

4. Sotilastechnologia ja asevientti

Kansan vapautusarmeija ja sen sotilastechnologia ovat olleet pitkään riippuvaisia Neuvostoliiton ja sittemmin Venäjän aseviennistä ja tuesta. Kun suhteet Neuvostoliittoon kariutuivat 1960-luvulla, tämäkin yhteys sulkeutui ja Kiina jäi täysin oman onnensa nojaan. 1980-luvun uudistusten kaudella Kiina avautui hetkeksi kansainväliselle asekaupalle, mutta länsimaat asettivat Kiinan asevientikieltoon vuoden 1989 Tiananmen-aukion tapahtumien jälkeen. Asevientikielto on voimassa edelleen, joskin sitä yritetään kiertää monin tavoin.⁷⁰ Venäjä ei ole mukana asevientikiellossa ja on siten tärkein lähde Kiinan korkeammalle sotilasteknologialle. Erityisesti Kiina tarvitsee kehittyneempää moottoriteknologiaa esimerkiksi lentokoneisiin, ajoneuvoihin sekä merialuksiin, mutta myös korkeampaa elektroniikkaa.⁷¹

Kiina on pyrkinyt voimakkaasti eroon teknologisesta riippuvuudestaan Venäjään. Toisaalta samaan aikaan myös Venäjä on ollut aiempaa haluttomampi kauppaamaan kaikkein kehittyneintä kalustoaan Kiinaan, sillä se pelkää Kiinan hankkivan venäläistä teknologiaa vain voidakseen takaisinmallintaa sitä omien kiinalaiskloonien valmistamiseksi, mitä Kiina on pitkälti tehnytkin.⁷² Talousvaikeuksissa kouristeleva Venäjä on joutunut kuitenkin luopumaan tästä periaatteesta, ja esi-

⁷⁰ Ks. Bräuner, O. et al. (2015) *Western Arms Exports to China*.

⁷¹ *United States Department of Defense Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2015*, 52.

⁷² Farley, Robert (2015) *Russia vs. China: The Race to Dominate the Defense Market*.

merkiksi loppuvuodesta 2015 Venäjä teki pitkän jahkailun päätteeksi sopimuksen 24 SU-35-hävittäjän myymisestä Kiinaan. Myös SU-35 mitä todennäköisimmin takaisinmallinnetaan kiinalaisen variantin kehittämiseksi.⁷³

Kiina on teknologisesta rajoittuneisuudestaan huolimatta noussut nopeasti maailman kolmanneksi suurimmaksi aseviejäksi ohi Ranskan ja Saksan. Samaan aikaan Kiinan aseiden tuonti on kääntynyt laskuun, mikä kuvastaa kotimaisen aseteollisuusektorin vahvistumista. Verrattuna asekaupan suurvaltoihin, Yhdysvaltoihin (31 %) ja Venäjään (27 %), Kiinan (5 %) vienti on kuitenkin edelleen pientä, mutta Kiinan voi ennakoida nousevan pitkällä jännteellä keskeiseksi toimijaksi kansainvälisille asemarkkinoille.⁷⁴

Valtaosa Kiinan aseviennistä (yli 68 %) suuntautuu Kiinan aasialaisiin naapurimaihin, erityisesti ”kaiken sään kestävään ystävämaahan” Pakistaniin, sekä Bangladeshiin ja Myanmariin. Kevyempiä aseita viedään enemmän Saharan eteläpuoleiseen Afrikkaan, mutta kasvavissa määrin myös esimerkiksi Latinalaiseen Amerikkaan.⁷⁵ Vaikka valtaosa Kiinan aseviennistä koostuu kevyemmistä aseista ja tarvikkeista, vaikuttaa Kiina tulevan vähitellen mukaan myös kehittyneempien asejärjestelmien kauppaan. Se pyrkii tarjoamaan lentokoneissa, panssariajoneuvoissa ja sukellusveneissä edullisempaa ”kiinalaista laatua” vähemmän kehittyneisiin

maihiin ja nousee siten kilpailemaan samoista markkinoista erityisesti Venäjän kanssa. Esimerkiksi Thaimaan armeija on kaavaillut seuraavaksi panssarivaunukseen joko Venäjän T-90-vaunua tai Kiinan Tyypin 98/99 vientiversiota.⁷⁶ Pakistanin asevoimat ovat puolestaan jo tilanneet Kiinalta kahdeksan dieselsukellusvenettä.⁷⁷

Vaikka Kiina ei ole vielä ratifioinut kansainvälistä asekauppasopimusta (*Arms Trade Treaty*, ATT) voidaan sanoa, että Kiina on kehittynyt aiempaa vastuullisemmaksi toimijaksi kansainvälisessä asekaupassa. Hallitsematon asevientä ei ole Kiinan ”rauhanomaista yhteistyötä” ja taloudellista vakautta korostavan suurstrategian mukaista, eikä valtioiden tai aseellisten liikkeiden tukeminen poliittisten päämäärien nimessä ole enää pitkään kuulunut Kiinan keinovalikoimiin. Kiinan asevientä valvotaan jokseenkin tarkasti keskushallinnon tasolla ja valvontaa helpottaa se, että aseita saavat viedä virallisesti vain Kiinan suurimmat 11 valtio-omisteista yhtiötä.⁷⁸

Kiinan voi sanoa ryhdistäytyneen myös ydinteknologian leviämisen rajoittamisen (*non proliferation*) suhteen. Vielä 1980-luvulla Kiinan tuki esimerkiksi Pakistanin ydinohjelmalle oli selkeää, mutta linja on muuttunut merkittävästi 1990-luvulta lähtien. Kiina on sittemmin sitoutunut tärkeimpiin kansainvälisiin sopimuksiin ja organisaatioihin, kuten Ydinsulkusopimukseen (*Non-Proliferation Treaty*) 1992, Ydinko-

⁷³ Majumdar, Dave (2015) *Confirmed: Russia Just Sold 24 Lethal Su-35 Fighters to China*.

⁷⁴ SIPRI *Trends in International Arms Transfers, 2014*, SIPRI Factsheet.

⁷⁵ Bromley, M & Duchatel, M & Holtom, P (2013) *China's Exports of Small Arms and Light Weapons*.

⁷⁶ Gady, Franz-Stefan (2016) *Confirmed: Thailand's Military Wants a New Main Battle Tank*.

⁷⁷ Gady, Franz-Stefan (2015) *Confirmed: Pakistan Will Buy Eight Chinese Subs*.

⁷⁸ Ibid.

keet kieltävään sopimukseen (*Comprehensive Test Ban Treaty*) 1996, Zanggerin komiteaan 1997, sekä Ydinalan viejien ryhmään (*Nuclear Suppliers Group*, NSG) vuonna 2004.⁷⁹ Viime vuosina Kiina on ollut keskeisesti mukana myös esimerkiksi Iranin ydinsulkusopimuksen neuvotteluissa ja on tuominnut kovaäänisesti Pohjois-Korean ydinohjelman, vaikka on teknisesti maan liittolainen. Pohjois-Korean viimeisimmän ydinkokeen (6.1.2016) jälkeen Kiina liittyi peräti YK:n turvallisuusneuvoston rintamaan, joka laajensi Pohjois-Koreaa vastaan suunnattuja pakotteita.

5. Suurstrategia murroksessa?

Kiinan ulkopoliittisen suurstrategian muodostuminen on monen tekijän summa. Periaatteessa strategian suurimmat suuntaviivat laaditaan kommunistisen puolueen politbyroon seisovan komitean istunnoissa pääsihteerin Xi Jinpingin johdolla, sekä muissa korkeissa puolue-elimissä, kuten ”ulkopoliittisten asioiden johtavassa pienryhmässä” (*Foreign Affairs Leading Small-group*), joka kokoaa yhteen Kiinan hallituksen, Kansan vapautusarmeijan ja muiden keskeisten ulkopoliittisten vaikuttajien näkemykset. Virallisen linjan muodostumiseen pätee sama logiikka kuin puolustuspolitiikkaankin: varsinainen siviilihallitus on vain puolueessa laaditun strategian toteuttava osapuoli. Samaan tapaan kuin Kiinan puolustusministeriö, myös Kiinan ulkoministeriö lähinnä toteuttaa kommunistisen puolueen korkeimman johdon laatimia linjauksia, eikä Kiinan ul-

koministeri Wang Yi ole edes puolueen politbyroon jäsen.⁸⁰

Ulkopoliittisen strategian muodostumiseen vaikuttavat monet virallisen hallinnon ulkopuolelta tulevat vaikutteet. Kasvavana talousmahtina esimerkiksi Kiinan liike-elämällä on yhä suurempi painoarvonsa maan ulkopoliitikassa. Erityisesti Kiinan suuret valtionyhtiöt, kuten energia-alan keskeiset vaikuttajat *Sinopec* ja *Chinese National Offshore Oil Company*, ovat saaneet äänensä kuuluviin ulkopoliittisissa kysymyksissä. Kiinan hallinto joutuu ottamaan huomioon myös maassa vallitsevan yleisen mielipiteen, sillä kommunistiselle puolueelle on hyvin olennaista ylläpitää legitimitettinsä kansan silmissä valta-asemansa säilyttämiseksi. Ulkopoliitikassa tämä näkyy esimerkiksi siten, että merikiistojen ja Taiwanin ongelmien kärjistyessä hallinnon on näyttäydyttävä uskottavana kansan edessä – halusi se tai ei.⁸¹

Näkemykset jakaantuvat siitä voiko Kiinalla kuitenkaan olla varsinaista suurstrategiaa. Osan mukaan nyky-Kiinalla on hyvinkin selkeä ja koherentti ulkopoliittinen strategia, jonka kulmakivenä on ”rauhanomainen kehitys” ja tiivis integroituminen kansainväliseen järjestelmään. Toisaalta kenties yhtä monen arvion mukaan Kiina on sisäpoliittisesti liian heikko ja epävakaa. Maata johtavalla kommunistisella puolueella on täysi työ pysyä legitimiä vallassa, eikä sen voi olettaa kykenevän ylläpitämään johdonmukaista strategiaa mikäli olosuhteet muuttuvat äkillisesti. Jälkimmäisten näkemysten mu-

⁷⁹ Sutter, Robert G. (2012) *Chinese Foreign Relations: Power and Policy Since Cold War*, 122–124.

⁸⁰ Jakobson, Linda & Knox, Dean (2010) *New Foreign Policy Actors in China*.

⁸¹ Ibid.

kaan Kiinan ulkopoliittikka on pareminkin opportunistista reagoimista maailman antamiin ärsykeisiin niihin parhaiten soveltuvalla tavalla.⁸²

Niin tai näin, Kiinan ulkopoliittisen linjan voi sanoa pysyneen suhteellisen vakaana Deng Xiaopingin 1980-luvulla aloittamista talousuudistuksista lähtien. Tuolloin kommunistisen ideologian kahleita alettiin purkaa sekä Kiinan sisä- että ulkopoliitikasta maan siirtyessä käyttämään kaikkia mahdollisia keinoja talouskasvu ja taloudellisen vakauden rakentamiseen. Dengin omien sanojen mukaisesti, ”ei ollut väliä oliko kissa musta vai valkoinen, kunhan se pyydysti hiiriä”.⁸³ Dengin aloittama suurstrateginen linja on pysynyt pitkälti voimassa näihin päiviin saakka, rakentuen kolmen keskeisen tavoitteen ympärille:

1. Kommunistisen puolueen valta-aseman ylläpitäminen
2. Kiinan alueellisen yhtenäisyyden turvaaminen
3. Taloudellisen vakauden ylläpitäminen sekä alueellisesti että globaalisti

Strategian ydintavoitteet tukevat toisiaan. Kommunistisella puolueella on toisin sanoen Kiinan kansan silmissä legitimizeetti hallita niin kauan, kuin talouskasvu jatkuu ja Kiina vahvistuu. Kiina pyrkii olemaan horjuttamatta tätä herkkää tasapainoa ja ylläpitämään pragmaattisin toimin talouskasvu. Kiina itse kutsuu strategiaansa ”rau-

hanomaisen kehityksen tieksi”.⁸⁴ Strategian mukaan Kiina pyrkii rakentamaan vakaata ja rauhallisesti kehittyvää maailmaa, jossa suvaitaan ideologista ja kulttuurista erilaisuutta. Kiina kunnioittaa viimeiseen asti valtioiden suvereniteettia, eikä taloudellisten suhteiden solmiminen esimerkiksi ihmis-oikeuksia rajoittavien valtioiden kanssa muodosta periaatteellista ongelmaa. Myöskään sotilaalliset interventiot, sekä sotilaallisen voiman turha käyttäminen tai näyttäminen eivät kuulu Kiinan keinovalikoimaan, vaan niitä pidetään lähinnä viimeisenä keinona kaiken muun pettäessä.

Lännessä Kiinan pragmaattinen, talouskasvuun tukeva suurstrategia on tulkittu usein niin, että Kiina pyrkii vapaamatkustajan lailla hyötymään länsimaiden ylläpitämistä turvallisuus-rakenteista kehittäessään omaa taloutaan. Se ei ole kansainvälisissä konflikteissa mitään mieltä ja suorastaan välttelee nousevan suurvalta-asemansa mukaista vastuuta konfliktien hoitamisessa. Heikoksi johtajaksi luonnehdittu Hu Jintaon väistyttyä ja Xi Jinpingin noustua valtaan vuonna 2012, Kiinan strategian onkin arveltu muuttuneen aktiivisemmaksi. Kiina haluaa esiintyä maailmalla nyt oikeasti vastuullisena suurvaltana ja lännen heikkouden avaama ”strategisen tilaisuuden aikaikkuna” tarjoaa sille erinomaisen tilaisuuden tuoda omia intressejään painokkaammin esiin. Tämä ei tarkoita, että Kiina yrittäisi kumota lännen dominoiman kansainvälistä järjestelmän ja sen instituutiot, mutta että

⁸² Sutter, Robert G. (2012) *Chinese Foreign Relations: Power and Policy Since Cold War*, 3–15.

⁸³ Gill, Bates (2010) *Rising Star: China's New Security Diplomacy*, 2–4.

⁸⁴ *Zhonghua Renmin Gongheguo Guowuyuan Xinwen Bangongshi 9.2011: Zhongguode Heping Fazhan.*

se yrittää muovata järjestelmää varovaisesti sisältä päin paremmin itselleen soveltuvaksi.

Tämä on näkynyt hyvin esimerkiksi Xin perustamissa, kilpailevissa kansainvälisissä instituutioissa, kuten Maailmanpankin haastajaksi esitetyssä, Kiinan yhdessä BRICS-maiden (Brasilia, Venäjä, Intia, Kiina ja Etelä-Afrikka) kanssa perustamassa Uudessa kehityspankissa (*New Development Bank*) ja erityisesti Aasian infrastruktuuri-investointipankissa (AIIB, *Asian Infrastructure Investment Bank*), jonka jäseneksi valtaosa länsimaistakin (mukaan lukien Suomi) liittyi. Xin vahvistama Aasian turvallisuusjärjestö CICA (*Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia*) tavoittelee puolestaan ainakin retorisesti uutta aasia-laista turvallisuusjärjestelmää, jossa Yhdysvallat ei näyttelisi minkäänlaista roolia.⁸⁵

Samaan aikaan Kiina pyrkii esiintymään yhä merkittävämpänä tekijänä kansainvälisessä rauhanturvaamisessa. Ylempänä mainitun 8 000 rauhanturvaajan reservin lisäksi presidentti Xi on ilmoittanut Kiinan pystyttävän miljardin dollarin rahaston tukemaan YK:n johtamia rauhanturvaoperaatioita.⁸⁶ Näitä konkreettisia toimia tukee myös Kiinan uudenlainen aktiivisuus rauhanneuvotteluissa esimerkiksi Syyriassa ja erityisesti Afganistanissa, jossa Kiina on toiminut keskeisenä välittäjänä Afganistanin hallituksen ja Talibanin välillä niin sanotussa nelikantais-

sa koordinaatioryhmässä (*Quadrilateral Coordination Group*).

5.1. Kiinan geostrategisia aloitteita:

Lännen pivot?

Lähialueillaan Kiina kokee olevansa ahdistettu Yhdysvaltain pystyttämän ”ensimmäisen saariketjun” (*First Island Chain*) taakse. Japani, Japanin hallinnoimat Ryukyusaaret (ja erityisesti niillä sijaitseva Yhdysvaltain Okinawan tukikohta), Taiwan ja Filippiinit muodostavat ikään kuin massiivisen muurin Kiinan laajentumiselle kohti itää.⁸⁷ Yhdysvallat on alkanut julistaa ainakin retoriikan tasolla *Asia pivot*-politiikkansa, jonka mukaan se siirtää sotilaallista voimaansa vähitellen lännestä kohti Itä-Aasiaa. Kiinan näkökulmasta saariketjun muodostama este tulee siten tuskin ainakaan heikkeneämään, ja ”pivot” yhdessä muiden tekijöiden kanssa kääntää Kiinan suurstrategista painopistettä kohti länttä.

Xi Jinpingin aikana Kiina on aloittanut eräänlaisena ”anti-pivottina” kaksi massiivista hanketta, joilla on tarkoitus parantaa Kiinan yhteyksiä länteen ja lopulta Eurooppaan: Silkkien talousvyöhyke (*Silk Road Economic Belt*) ja Merellinen silkkitie (*Maritime Silk Road*). Euraasian mantereeseen ylittävän Silkkien talousvyöhykkeen infrastruktuurihankkeilla pyritään monipuolistamaan Kiinan huoltovarmuutta, mutta myös tukemaan Keski-Aasian hatarien valtioiden talouskehitystä, mikä puolestaan vahvistaa Kiinan omaa turvallisuutta Länsi-Kiinan räjähdysherkällä Xinjiangin uiguurialue-

⁸⁵ Arase, David (2015) *China's Two Silk Roads Initiative: What it Means for Southeast Asia*, 39.

⁸⁶ *New York Times*, 28.9.2015, ”China Surprises U.N. With \$100 Million and Thousands of Troops for Peacekeeping”.

⁸⁷ Yoshihara, Toshi (2012) *China's Vision of Its Seascape: The First Island Chain and Chinese Seapower*.

eella. Merellinen silkkitie pyrkii puolestaan rakentamaan Kiinan hallinnoimien satamien verkoston läpi Intian valtameren, jota myöten Lähi-idän öljy ja kiinalaiset vientituotteet voivat turvallisesti kulkea määränpäihinsä.⁸⁸

Vaikka molemmat hankkeet yritetään kehystää taloudellisen ”win-win”-yhteistyön airuiksi, on niistä löydettävissä myös selkeät geostrategiset ulottuvuutensa. Euraasian silkkitiehankke tunkeutuu käytännössä Venäjän Euraasian talousunionin alueelle vetäen Keski-Aasian takapajuisia tasavaltoja pois Venäjän vaikutuspiiristä – erityisesti nyt, kun Venäjän talouskriisi on ajanut nämä valtiot syvenevään taloudelliseen ahdinkoon. Vaikka Venäjän taloudellinen ote Keski-Aasiaan saattaisi olla lipsumassa on Venäjällä silti huomattava sotilaallinen läsnäolo alueella Kollektiivisen turvallisuusjärjestön kautta, ja esimerkiksi Venäjän suurin ulkomailla sijaitseva sotilastukikohta (arviolta 6000–7000 miestä) sijaitsee Tadžikistanissa.⁸⁹ Onkin toistaiseksi avoin kysymys kuinka hyvin Venäjän ja Kiinan intressit saadaan sovitettua yhteen tällä suurvaltojen ikivanhalla taistelukentällä.

Jos Euraasian ylittävä silkkitie hermostuttaa Venäjää, asettuu merellinen silkkitie puolestaan Intian etupiiriin. Intialaisessa ja amerikkalaisessa kes-

kustelussa Kiinan laajentuvan ystävällismielisten satamien (esimerkiksi Bangladeshissa, Sri Lankassa ja Pakistanissa) verkoston epäillään usein laajentuvan sotilastukikohtien ”helminauhaksi” (*String of Pearls*), joka pyrkii patoamaan Intiaa mereltä päin. ”Helminauhan” merkittävimpiä satamia ovat muun muassa Sri Lankan Colombon satama, jossa Kiinan sukellusveneet vierailivat⁹⁰, sekä Kiinan Pakistaniin rakentama Gwadarin satama, joka on vuokrattu Kiinalle 40 vuodeksi.⁹¹ Näiden lisäksi Kiina ilmoitti loppuvuodesta 2015 perustavansa ensimmäisen varsinaisen sotilastukikohtansa Djiboutiin – merellisen silkkitien Euroopan puoleiseen ääripäähän.

Xin valtakaudella Kiina vaikuttaa levittäytyvän yhä aktiivisemmin maailmaan monella rintamalla. Ulkopoliittikan aktiivisempaa käännettä ei kuitenkaan tule pitää merkittävänä muutoksena jo pidemmän aikaa vallinneeseen rauhanomaisen kehityksen strategiaan. Timothy R. Heath on kutsunut Xin valtakaudella aloitettua strategiaa varsin osuvasti ”rauhanomaisen laajentumisen strategiaksi” (*Peaceful expansion*). Heathin mukaan Kiina ei siis yritä lännen tavoin levittää omaa ideologiaansa, alistaa ketään suoraan valtansa alle tai haastaa näkyvästi Yhdysvaltojen globaalia johtoasemaa. Kiina paremminkin muovaa kansainvälistä turvallisuusympäristöä omaksi edukseen mahdollisimman vakaasti ja hie-

⁸⁸ Arase, David (2015) *China's Two Silk Roads Initiative: What it Means for Southeast Asia*. (Näiden suurhankkeiden ohessa Kiina tarkastelee varovaisesti myös Koillisväylän myötä avautuvia mahdollisuuksia. Kiina on esimerkiksi Arktisen neuvoston tarkkailijajäsen, ja käyttää itsestään nimitystä ”Arktisen lähialueen valtio” (*near-Arctic-state*). Kiinalla on myös useampia tutkimuslaitoksia Antarktiksella ja pian kaksi jäänmurtajaa).

⁸⁹ Ramani, Samuel (2015) *Russia Offers to Support Tajikistan ... But There's A Price*.

⁹⁰ *The Times of India*, 28.9.2014. ”India suspicious as Chinese submarine docks in Sri Lanka”.

⁹¹ *The Express Tribune*, 15.4.2015. ”China gets 40-year management rights on Gwadar port, access to Arabian Sea”.

novaraisesti – diplomatian ja talouden keinoja käyttäen.⁹²

5.2. Sotilasstrategian yleisiä piirteitä

Kiinassa sotilasstrategista ajattelua arvostetaan korkealle vuosituhansia vanhan perinteen vuoksi. Kansan vapautusarmeija kokee ikään kuin jatkavansa Sun Zin ja Zhuge Liangin kaltaisten legendaaristen strategiiden perinteitä, ja Kiinan sotilaallisen johdon keskuudessa on aina vallinnut mentaliteetti, jonka mukaan se mikä vahvemmillle vastustajille hävitään teknologiasa ja tulivoimassa voidaan korvata strategisella nerokkuudella ja viekkauksella.⁹³

Kansan vapautusarmeijan sodankäyntitapa ja erityisesti sen uhkakuvat ovat muuttuneet useaan otteeseen Kiinan kansantasavallan olemassaolon aikana (1949–). Kaikille vaiheille on kuitenkin ollut yhteisenä tekijänä sotilasstrategian epäsymmetrisyys: Kiinan tärkein sotilaallinen uhkaaja (Japani, Neuvostoliitto, Yhdysvallat) on ollut aina selkeästi vahvempi, joten Kiinan on pitänyt kehittää strategiaa, joka kompensoi sen heikkouksia.

Kylmän sodan alkuvaiheessa sotilasstrategian kulmakivenä toimi Mao Zedongin kehittämä ”kansan sodan” (*People's war*) periaate, jonka mukaan vihollinen tuli päästää sisämaahan ja tuhota pitkällä ja uuvuttavalla sissisodalla. Heti kansantasavallan perustamisen jälkeen Kiina valmistautui Yhdysvaltain hyökkäykseen mereltä, mutta 1960-luvun lopulla tärkeimmäksi

uhkakuvaksi muodostui Neuvostoliitto. Lähentyminen sekä Yhdysvaltojen että Neuvostoliiton kanssa 1980-luvulla vei kuitenkin lopulta pohjan uhkakuvilta, joissa Kiinaan hyökättäisiin massamaisesti. Kiinassa alettiin yleisesti arvioida maailman olevan siirtymässä kohti rauhanomaisia aikoja, joissa suuren mittaluokan konflikti oli äärimmäisen epätodennäköinen.⁹⁴

Samalla kun perinteiset uhkakuvat katosivat, Kiina havahtui asevoimiensa sekä opilliseen että materiaaliseen takapajuisuuteen seurattessaan Yhdysvaltain menestystä ensimmäisessä Persianlahden sodassa. Kiinan mukaan sodankäynti oli tullut vallankumoukselliseen vaiheeseen (*RMA, Revolution in Military Affairs*), jossa teknologian ja informaation soveltamisella oli merkittävin rooli. 1990-luvun alussa syntyneet periaatteet ovat ohjanneet Kiinan sotilasstrategista ajattelua sekä asevoimien reformia näihin päiviin saakka. Kiina varautuu nykyään lyhyeen ja korkean intensiteetin konfliktiin, jolla on rajoitetut tavoitteet. Virallisesti tämä tunnetaan nimityksellä ”alueelliset sodat informatisaation olosuhteissa” (*Local wars under informationization conditions*).⁹⁵

Periaatteessa puolustusstrategian ytimessä on yhä Kiinan alueen puolustaminen, mutta koska hyökkäystä Kiinan sisämaahan pidetään hyvin epätodennäköisenä, Kansan vapautusarmeija valmistautuu käytännössä konfliktiin Yhdysvaltoja vastaan erityisesti Taiwaninsalmella, mutta myös kiistellyillä merialueilla Etelä- tai Itä-Kiinan meril-

⁹² Heath, Timothy R. (2016) *Developments in China's Military Force Projection and Expeditionary Capabilities*.

⁹³ You, Ji (2015) *China's Military Transformation*, 19.

⁹⁴ Ibid., 119–125.

⁹⁵ Cliff, Roger (2015) *China's Military Power: Assessing Current and Future Capabilities*, 20–34.

lä. Amerikkalaisessa keskustelussa Kiinan puolustussuunnitelmasta käytetään usein nimityksiä *Anti-Access / Area Denial* (A2/AD) sekä ”vastainterventiostrategia” (*counter intervention strategy*). On hyvä huomata, että Kiina ei itse käytä kumpaakaan käsitettä ja ne ovat puhtaasti amerikkalaisia luonnehdintoja.⁹⁶

A2/AD-strategian tarkoituksena on yksinkertaisesti estää Yhdysvaltoja pääsemästä Kiinan lähimmille merialueille (käytännössä niin sanotun ”ensimmäisen saariketjun” sisäpuolelle) ja siten estää Yhdysvaltoja puuttumasta Taiwanin vastaiseen operaatioon. Vaikka Yhdysvaltojen väliintuloa ei voitaisikaan täysin estää, A2/AD pyrkii tekemään sen vähintäänkin liian kalliiksi ja riskialttiiksi. Käytännössä A2/AD tarkoittaa sellaisten asejärjestelmien kehittämistä, joilla voidaan torjua Yhdysvaltain lentotukialuksia ja muita suuria pinta-alueita saapumasta Kiinan aluevesille, joten keskeistä roolia näyttävät siten esimerkiksi sukellusveneet ja meritorjuntaohjukset.⁹⁷

6. Lopuksi

Kiinan nousua globaaliksi suurvallaksi voidaan hyvin pitää yhtenä aikamme tärkeimmistä maailmanpoliittisista ilmiöistä. Vaikka Kiina vaikuttaakin olevan jokaisella tämän työpaperin käsittelemällä alueella kehittymässä pitkässä juoksussa Yhdysvaltain valta-aseman haastavaksi globaaliksi supervallaksi,

on tämän kehityksen tiellä vielä paljon suuria haasteita ja avoimia kysymyksiä.

Kansan vapautusarmeijan reformi on edelleen, vuosikymmeniä aloittamisensa jälkeenkin pahasti kesken. Tästä näkyvimpänä mittarina kaikkien puolustushaarojen kalusto on yhä pitkälti vanhentunutta, ja voidaan yleistää, että vain noin yksi kolmasosa kalustosta on aivan nykyaikaisinta laatua. Asevoimien organisaatiouudistuksen saavutuksia on vaikeampi arvioida, koska Kiina ei ole käynyt sotaa sitten vuoden 1979 Vietnamia vastaan käydyn sodan, mutta esimerkiksi Kansan vapautusarmeijan yhteisoperaatiokyvyn arvioidaan olevan pitkän maavoimapainotuksen vuoksi edelleen varsin heikolla tasolla. Kokonaisuuden kannalta voidaan todeta, että Kiinan kyky todella käydä suunnittelemaan ”nopeita, alueellisia konflikteja informatisaation ympäristössä” on varsin puutteellinen.

Kiinan strateginen suuntautuminen kohti globaalia voimanprojisointia on myös vielä aivan alkutekijöissään. Esimerkiksi paljon keskustelua herättäneellä lentotukialusohjelmalla kestää yksinkertaisesti vuosikymmeniä ennen kuin edes Kiinan minimitavoite kolmesta lentotukialusesta operatiivisessa kierrossa on saavutettu. Vertailukohdaksi on hyvä muistaa, että Yhdysvalloilla on käytössään kymmenen ydin generaattoreilla varustettua ja teknologisesti edistyneempää lentotukialusta. Kiinan interventioita välttelevän, varovaisen globaaliin strategian huomioiden monet pitävätkin mahdollisena, että lentotukialusohjelmasta jopa luovutaan myöhemmin tulevaisuudessa.

Kiinan nousu, kommunistisen puolueen valta-asema sekä asevoimien no-

⁹⁶ Fravel, M. Taylor & Twomey, Christopher P. (2014) *Projecting Strategy: The Myth of Chinese Counter-intervention*.

⁹⁷ Christensen, Kyle D. (2012) *Strategic Developments In The Western Pacific: Anti-Access/Area Denial And The Air/sea Battle Concept*.

pea uudistaminen ovat lopulta perustuneet Kiinan yli 30 vuotta vahvasti jatkuneeseen talouskasvuun. Tämä talouskasvu on alkanut viime vuosina vähitellen hidastua, ja taloustieteilijät pohtivat parhaillaan onko kyse pidemmän linjan jatkuvasta trendistä, vai voisiko Kiinan talous peräti romahtaa nopealla aikataululla. Molemmat vaihtoehdot ovat Kiinan sotilaallisen voiman kehittymisen ja kommunistisen puolueen yksinvallan näkökulmasta ongelmallisia; erityisesti jälkimmäinen, joka saattaisi tarkoittaa peräti puolueen valta-aseman luhistumista.

Tässä mielessä Xin hallinto saattaa hyvinkin olla kriittisten vaiheiden edessä, mutta mikäli Kiina selviää haasteistaan, onnistuu syventämään talouden ja yhteiskunnan uudistuksia ja siten vakiinnuttamaan talouskasvun kestäväälle pohjalle, on vaikea nähdä mikä enää pysäyttäisi sitä kohoamasta todelliseksi, globaalisti ulottuvaiseksi sotilaalliseksi supervallaksi.

7. Lähteet

Allen, K & Blasko, D & Corbett, J (2016) “The PLA’s New Organizational Structure: What is Known, Unknown and Speculation (Part 1)”, *China Brief*, vol. 16, no. 3.

Arase, David (2015) “China’s Two Silk Roads Initiative: What it Means for Southeast Asia”. *Southeast Asian Affairs 2015*

Axe, David (2015) “The H-6K Is China’s B-52: Beijing’s new bomber flies farther, carries more than older models—but there’s a catch”, *War is Boring* (<https://medium.com/war-is-boring/the-h-6k-is-china-s-b-52-64e1ce9b45eb#.rt6a9u3uf>), viitattu: 3.1.2016

Bloomberg, 4.7.2014 *Xi’s Anti-Corruption Campaign Signals Power Play for 2017* (<http://www.bloomberg.com/news/articles/2014-07-03/corruption-crackdown-helps-xi-position-to-shape-future-leaders>), viitattu: 3.1.2016

Bromley, M & Duchatel, M & Holtom, P (2013) “China’s Exports of Small Arms and Light Weapons”, *SIPRI Policy Paper 38*. (<http://books.sipri.org/files/PP/SIPRI38.pdf>), viitattu: 12.2.2016

Bräuner, O. et al. (2015) “Western Arms Exports to China”, *SIPRI Policy Paper 43*

Chase, Michael S. & et al. (2015) “Emerging Trends in China's Development of Unmanned Systems”, *RAND Research Report* (http://www.rand.org/pubs/research_reports/RR990.html), viitattu: 18.3.2016

Chase, M.S. & Garafola, F.L. (2015) “China’s Search for a ‘Strategic Air Force’”, *The Journal of Strategic Studies*, vol. 39, no. 1

Chen, Emily S. (2016) “A Formula for Beijing-Taipei Coexistence?”, *The Diplomat*, (<http://thediplomat.com/2016/02/a-formula-for-beijing-taipei-coexistence/>), viitattu: 14.1.2016

Cheng, Dean (2015) “China’s Bomber Flight into the Central Pacific: Wake-Up Call for the United States”, *War on the Rocks* (<http://warontherocks.com/2015/12/chinas-bomber-flight-into-the-central-pacific-wake-up-call-for-the-united-states/>), viitattu: 4.3.2016

Cheung Yin Chan, Victor & al. (2014) “Patterns of Protest in the People’s Republic of China: A Provincial Level Analysis”, *Asian Affairs: An American Review*, no. 41

China’s Military Strategy 2015 (http://eng.mod.gov.cn/Database/WhitePapers/2015-05/26/content_4586713.htm), viitattu: 4.3.2016

Christensen, Kyle D. (2012) “Strategic Developments In The Western Pacific: Anti-Access/Area Denial And The Airsea Battle Concept”, *Journal of Military and Strategic Studies*, vol. 14. no. 3

- Cliff, Roger (2015) *China's Military Power: Assessing Current and Future Capabilities*, New York : Cambridge University Press
- Costello, John (2016) "China Finally Centralizes Its Space, Cyber, Information Forces", *The Diplomat* (<http://thediplomat.com/2016/01/china-finally-its-centralizes-space-cyber-information-forces/>), viitattu: 15.3.2016
- Costello, John (2016) "The Strategic Support Force: China's Information Warfare Service", *China Brief*, vol. 16, no. 3.
- Farley, Robert (2015) "Russia vs. China: The Race to Dominate the Defense Market", *The National Interest* (<http://nationalinterest.org/feature/russia-vs-china-the-race-dominate-the-defense-market-13316>), viitattu: 4.2.2016
- Fravel, M. Taylor & Twomey, Christopher P. (2014) "Projecting Strategy: The Myth of Chinese Counter-intervention", *The Washington Quarterly*, vol. 37, no. 4.
- Gady, Franz-Stefan (2015) "Confirmed: Pakistan Will Buy Eight Chinese Subs ", *The Diplomat*, (<http://thediplomat.com/2015/04/confirmed-pakistan-will-buy-eight-chinese-subs/>), viitattu: 20.3.2016
- Gady, Franz-Stefan (2016) "Confirmed: Thailand's Military Wants a New Main Battle Tank", *The Diplomat*, (<http://thediplomat.com/2016/02/confirmed-thailands-military-wants-a-new-main-battle-tank/>), viitattu: 20.3.2016
- Harju-Seppänen, Mika (2006) "Kiinan ulkopoliitiikka, puolustuspolitiikka sekä sotilasstrategia", *Maanpuolustuskorkeakoulu: Strategian laitos*. Julkaisusarja 2, No. 33
- Heath, Timoth R. (2016) "Developments in China's Military Force Projection and Expeditionary Capabilities" Testimony presented before the U.S.-China Economic and Security Review Commission on January 21, 2016, *RAND Office of External Affairs*
- Huxley, Tim & Schreer, Benjamin (2015) "Standing up to China", *Survival: Global Politics & Strategy*. vol. 57, no. 6., 127-141
- Jakobson, Linda & Knox, Dean (2010) "New Foreign Policy Actors in China", *SIPRI Policy Paper 26*
- Jakobson, Linda (2014) "China's Unpredictable Maritime Security Actors", *Lowy Institute Report* (http://www.lowyinstitute.org/files/chinas-unpredictable-maritime-security-actors_3.pdf), viitattu: 20.3.2016
- Jane's IHS, China – Air Force* (<https://janes.ihs.com/Janes/Display/1319011>), viitattu: 12.2.2016
- Jane's IHS, World Armies: China* (<https://janes.ihs.com/Janes/Display/1319203>), viitattu: 18.3.2016
- Jane's IHS, World Navies: China* (<https://janes.ihs.com/Janes/Display/1322663>), viitattu: 18.3.2016
- Jane's IHS, Raining down: Assessing the emergent ASBM threat* (<https://janes.ihs.com/Janes/Display/1765057>), viitattu: 20.3.2016
- Kamo, Tomoki & Takeuchi, Hiroki (2013) "Representation and Local People's Congresses in China: A Case Study of the Yangzhou Municipal People's Congress", *Journal of Chinese Political Science* 18

- Kaufman, A & Mackenzie, P (2009) "Field Guide: The Culture of the People's Liberation Army", *CNA China Studies*, (https://www.cna.org/CNA_files/PDF/D0019770.A3.pdf), viitattu: 26.2.2016
- Lam, Willy (2016) "Will "Core of the Leadership" Xi Jinping Rule for 15 Years Or More?", *China Brief*, vol. 16, no. 5.
- Majumdar, Dave (2015) "Confirmed: Russia Just Sold 24 Lethal Su-35 Fighters to China", *National Interest* (<http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/confirmed-russia-just-sold-24-lethal-su-35-fighters-china-14397>), viitattu: 15.3.2016
- New York Times*, 28.9.2015, "China Surprises U.N. With \$100 Million and Thousands of Troops for Peacekeeping", (<http://www.nytimes.com/interactive/projects/cp/reporters-notebook/xi-jinping-visit/china-surprisesu-n-with-100-million-and-thousands-of-troops-for-peacekeeping>), viitattu: 20.1.2016
- New York Times*, 20.2.2013, "Chinese Plan to Kill Drug Lord With Drone Highlights Military Advances", (http://www.nytimes.com/2013/02/21/world/asia/chinese-plan-to-use-drone-highlights-military-advances.html?_r=0), viitattu: 5.3.2016
- Ramani, Samuel (2015) "Russia Offers to Support Tajikistan ... But There's A Price", *The Diplomat* (<http://thediplomat.com/2015/10/russia-supports-tajikistan-for-a-price/>), viitattu: 10.3.2016
- RAND Research Brief: *U.S. and Chinese Air Superiority Capabilities An Assessment of Relative Advantage, 1996–2017* (http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_briefs/RB9800/RB9858z3/RAND_RB9858z3.pdf), viitattu: 20.3.2016
- Rosa, Paolo (2014) "Who won? Power and factional balance in China after the 18th Congress of the CCP", *Journal of Political Power*, vol. 7, no. 2
- Saich, Tony (2011) *Governance and Politics of China*. New York : Palgrave
- Scobell, A & McMahon, M & Cooper, C (2015) "China's Aircraft Carrier Program: Drivers, Developers, Implications", *U.S. Naval War College Review*, Vol. 69, No.4
- SIPRI Trends in International Arms Transfers, 2014*, SIPRI Factsheet (<http://books.sipri.org/files/FS/SIPRIFS1503.pdf>), viitattu: 20.2.2016
- South China Morning Post*, 3.4.2014 "PLA generals take rare step of swearing loyalty to President Xi Jinping" (<http://www.scmp.com/news/china/article/1463386/pla-generals-take-rare-step-swearing-loyalty-president-xi-jinping>), viitattu 4.4.2016
- Stratfor Global Intelligence* (2015) "Supply Ships Critical to Chinese Maritime Ambitions" (<https://www.stratfor.com/image/supply-ships-critical-chinese-maritime-ambitions>), viitattu: 20.2.2016
- Sutter, Robert G. (2012) *Chinese Foreign Relations : Power and Policy Since The Cold War*. Lanham : Rowman & Littlefield
- The Express Tribune*, 15.4.2015, "China gets 40-year management rights on Gwadar port, access to Arabian Sea" (<http://tribune.com.pk/story/870183/china-gets-40-year-management-rights-on-gwadar-port-access-to-arabian-sea/>), viitattu: 17.3.2016

The Military Balance 2016, London : Institute for Strategic Studies

The Times of India 28.9.2014, “India suspicious as Chinese submarine docks in Sri Lanka” (<http://timesofindia.indiatimes.com/india/India-suspicious-as-Chinese-submarine-docks-in-Sri-Lanka/articleshow/43672064.cms>), viitattu: 17.3.2016

Tiezzi, Shannon (2015) “The Real Reason China Is Cutting 300,000 Troops”, *The Diplomat* (<http://thediplomat.com/2015/09/the-real-reason-china-is-cutting-300000-troops/>), viitattu: 17.2.2016

Tiezzi, Shannon (2016) “China Has 'Reached Consensus' With Djibouti on Military Base”, *The Diplomat*, (<http://thediplomat.com/2016/01/china-has-reached-consensus-with-djibouti-on-military-base/>), viitattu: 20.3.2016

Trends In World Military Expenditure, 2014, SIPRI Fact Sheet (<http://books.sipri.org/files/FS/SIPRIFS1504.pdf>), viitattu: 5.3.2016

United Nations Peacekeeping: Troop and police contributors (<http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml>), viitattu: 20.3.2016

United States Department of Defense Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People’s Republic of China 2015

Wu, Yu-Shan (2015) “Rejuvenation of the Party-State: The Virtues and Limits of an Age-Based Political System”, *Issues & Studies*, vol. 51, no. 1.

Xinhua, 4.1.2016, “2nd aircraft carrier to have military focus” (http://news.xinhuanet.com/english/china/2016-01/04/c_134975288.htm), viitattu: 18.3.2016

Xinhua, 4.3.2016, “China to raise 2016 defense budget by 7-8 pct: spokesperson” (http://news.xinhuanet.com/english/2016-03/04/c_135155244.htm), viitattu: 7.3.2016

Ying, Sun (2014) “Municipal People’s Congress Elections in the PRC: a process of co-option”, *Journal of Contemporary China*, vol. 23, no. 85

Yoon, Sukjoon (2015) “Implications of Xi Jinping’s ‘True Maritime Power’”, *Naval War College Review*, vol. 68, no. 3

Yoshihara, Toshi (2012) “China’s Vision of Its Seascape: The First Island Chain and Chinese Seapower”, *Asian Politics & Policy*, vol. 4. no. 3

You, Ji (2015) *China’s Military Transformation*, Cambridge : Polity

Zhongguo Renmin Jiefangjun Neiwu Tiaoling, (http://www.mod.gov.cn/policy/2010-06/07/content_4162971_6.htm), viitattu: 17.1.2016

Zhonhua Renmin Gongheguo Guowuyuan Xinwen Bangongshi 9.2011: Zhongguode Heping Fazhan (http://www.gov.cn/jrzg/2011-09/06/content_1941204.htm), viitattu: 20.3.2016

Aikaisemmin tässä sarjassa julkaistua:

Nro 1, 2015 / Paula Pankakoski: Xianjiang ja terrorismi Kiinassa

Nro 2, 2015 / Matti Puranen: Inhimillinen auktoriteetti Taivaanpiirin keskuksessa?

Nro 3, 2016 / Pentti Forsström: Venäjän sotilasdoktriinien kehittyminen Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen.

➤ *Kaikki artikkelit löytyvät sähköisenä osoitteesta:*

<http://www.doria.fi/handle/10024/73990>